

Opinnäytetyö (YAMK)

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi

2016

Ilona Varjonen

MITEN PALVELUIDEN ULKOPUOLELLA OLEVAT NUORET TAVOITETAAN?

– Tavoittamisen menetelmien kehittäminen Turun kaupungin etsivässä nuorisotyössä

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (YAMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma | Sosionomi (ylempi AMK)

2016 | 65

Anssi Lähde

Ilona Varjonen

MITEN PALVELUIDEN ULKOPUOLELLA OLEVAT NUORET TAVOITETAAN?

Etsivän nuorisotyön tavoitteena on etsiä ja löytää palveluiden ulkopuolella tai niihin itselleen riittämättömästi kiinnittyneitä nuoria. Etsivä nuorisotyö käyttää erilaisia tavoittamisen menetelmiä, jotta kohderyhmä löytäisi etsivän työn asiakkuuteen ja sitä kautta heitä parhaiten tukevien palveluiden piiriin.

Kehittämishankkeen tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa uudenlainen tavoittamisen menetelmä, vakiintuneiden menetelmien rinnalle Turun kaupungin etsivään nuorisotyöhön. Kehittämishankkeen idea lähti käytännön työelämän tarpeesta kehittää menetelmiä verkkoulottuvuuden mahdollisuuksia hyödyntäväksi, ajanmukaiseksi ja nuoria kiinnostaviksi.

Kehittämishanketta toteutettiin Turun kaupungin vapaa-aikatoimialan nuortenpalveluiden etsivään nuorisotyöhön vuosina 2014 - 2016. Nuoria osallistettiin vahvasti hankkeen ideointi- ja suunnitteluvaiheessa sekä käytännön toteutuksen aikana. Näin varmistettiin, että menetelmä on asiakaslähtöinen, nuorten tarpeisiin vastaava sekä ajassa liikkuvien trendien mukainen.

Hankkeen tuotoksena syntyi nuorten itsensä suunnittelema ja ylläpitämä Mun Kesä-blogi, jonka ympärille rakentui tavoittamisen menetelmänä toimiva avoin blogipaja. Blogipajassa tuotetaan yhdessä sisältöä verkkoon ja suunnitellaan pajan sisältöä nuorten toiveista käsin.

Kehittämishankkeen myötä Turun kaupungin etsivässä nuorisotyössä käytetyt tavoittamisenmenetelmät saivat rinnalleen ajanmukaisen ja nuorten itsensä suunnitteleman sekä toteuttavan menetelmän, joka vastasi kohderyhmän tarpeeseen toimia ryhmässä sekä toteuttaa itseään luotettavien aikuisten seurassa.

ASIASANAT:

(OSALLISUUS, ETSIVÄ NUORISOTYÖ, SOSIAALINEN MEDIA, BLOGI)

MASTER'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Master's Degree programme | Masters of social Sciences

2016 | 65

Anssi Lähde

Ilona Varjonen

HOW TO REACH YOUNG PEOPLE OUTSIDE OF SOCIAL SERVICES?

The goal for this development project was to plan a modern method to reach young people who have become marginalized. Customers of outreach youth work took actively part of the planning and realization period of this project. Customers decided that blogging in a small and open group would help youngsters to find their way to outreach youth work. Also cooperation partners participated in this project.

The development project was carried out in 2014-2016. The project was implemented in outreach youth work in the city of Turku. The idea of this project came from a practical problem: how to reach marginalized youngsters? Outreaching youth work needs new and modern methods to support established work forms.

Focus of this project is not about what the content of the blog or how the blog were produced, but the development of this process.

KEYWORDS:

(INVOLVEMENT, OUTREACH YUOTH WORK, SOCIAL MEDIA, BLOG)

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	7
2 KEHITTÄMISHANKKEEN LÄHTÖKOHDAT	9
2.1 Turun kaupungin vapaa-aikatoimiala	9
2.2 Turun kaupungin etsivän nuorisotyön kehittämistarpeet ja lähtötilanne	10
2.3 Hankkeen tehtävä, tavoite ja toimijat	12
3 TURUN KAUPUNGIN ETSIVÄ NUORISOTYÖ	17
3.1 Nuorisotyön määritelmä ja perusfunktiot	17
3.2 Etsivän nuorisotyön määritelmä	19
3.3 Etsivä nuorisotyö Turussa	21
4 NUORTEN OSALLISUUS ETSIVÄN TYÖN KULMAKIVENÄ	25
4.1 Osallisuus hyvinvoinnin edistäjänä	25
4.2 Asiakkaan osallisuuden malleja hyvinvointipalveluissa	27
4.3 Osallisuuden muodot etsivässä nuorisotyössä	29
5 BLOGITOIMINTA OSALLISUUDEN EDISTÄJÄNÄ	31
5.1 Verkko etsivässä nuorisotyössä	31
5.2 Etsivän nuorisotyön kohderyhmä verkossa	32
5.3 Mikä on blogi?	34
5.4 Ryhmäblogitoiminta etsivässä nuorisotyössä	35
6 KEHITTÄMISHANKKEEN ETENEMINEN	39
6.1 Tutkimuksellinen kehittäminen konstruktivistisen mallin mukaisesti	39
6.2 Nuorten ja toimijoiden osallistaminen hankkeen aloitusvaiheessa	41
6.3 Benchmarking suunnitteluvaiheen tukena	45
6.4 Hankkeen esi- ja työstövaihe	47
7 BLOGIPAJAN TOTEUTUMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ	49
7.1 Mun Kesä-blogipaja	49
7.2 Blogipajan runko	51
7.3 Fokusryhmähaastattelu blogipajan arvioinnin tukena	54
7.4 Fokusryhmähaastattelun aineiston analyysi	56
8 KEHITTÄMISHANKKEEN ARVIOINTI	62

8.1 Prosessin arviointi	62
8.3 Tuotoksen arviointi	64
LÄHTEET	66

LIITTEET

Liite 1. Muistio	
Liite 2. Blogipajan mainos	
Liite 3. Puolistrukturoitu palautelomake	

KUVAT

Kuva 1. Toimivien menetelmien ideointia kehittämispäivillä.	41
Kuva 2. Tunnekortit virittäytymisen apuna	42
Kuva 3. Esimerkkituotos nuorten suunnittelutuokiosta	43
Kuva 4. Blogiin päivitettyä materiaalia Mun Kesä blogipajasta	52
Kuva 5. Fokusryhmähaastattelun teemoittelua	58

KUVIOT

Kuvio 1. Kehittämishankkeen vaiheistus.	13
Kuvio 2. Kehittämishankkeen toimijamatriisi.	14
Kuvio 3. Osallisuus yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla (mukailten Koskinen-Ollonqvist ym. 2010, 31).	25
Kuvio 4. Kehittämishankkeen eteneminen konstruktivistisen mallin mukaisesti (mukaiillen Salonen 2013, 20).	39
Kuvio 5. Ensimmäisen Blogipajan runko.	49
Kuvio 6. Toisen Blogipajan runko.	49

1 JOHDANTO

Etsivän nuorisotyön tavoitteena on etsiä ja löytää 15–29 -vuotiaita palveluiden ulkopuolella tai niihin itselleen riittämättömästi kiinnittyneitä nuoria. Etsivä nuorisotyö käyttää erilaisia tavoittamisenmenetelmiä, jotta kohderyhmä löytäisi etsivän työn asiakkuuteen ja sitä kautta heitä parhaiten tukevien palveluiden piiriin. Tavoittamisenmenetelminä on perinteisesti käytetty jalkautuvaa työtä nuorten vapaa-ajan viettopaikoille kuten ostoskeskuksiin tai lähiöihin. Kuitenkin viimeisten vuosien aikana niin etsivän työn kohderyhmän keskuudessa, kuin muussakin ympäröivässä yhteiskunnassa verkkoulottuvuus on laajentunut vapaa-ajan, työn ja opiskelun arkisiin käytänteisiin.

Etsivän työn voidaan ajatella olevan luonteeltaan kuin kameleontti, jonka on vastattava ajan trendeihin, sekä kohderyhmän jatkuvasti muuttuviin tarpeisiin. Toisaalta taas työmuodon on kyettävä tarjoamaan kullekin nuorelle yksilöllistä ja nuoren tarpeista lähtevää toimintaa. Jatkuva muutos etsivän työn kentällä tekee kehittymisen mahdolliseksi ja jopa pakolliseksi, jotta kohderyhmää pystytään etsimään ja tavoittamaan toimivilla ja ajanmukaisilla menetelmillä. Toiminnan muokkautuminen nuorten tarpeista käsin taas tekee esimerkiksi verkkoulottuvuuden mahdollisuuksien käyttöönoton mahdolliseksi.

Tämän kehittämishankkeen idea lähtikin käytännön tarpeesta luoda vakiintuneiden työtapojen tueksi uudenlainen tavoittamisen menetelmä verkkoulottuvuutta hyväksi käyttäen. Etsivän työn asiakkaita osallistettiin vahvasti hankkeen ideointi- ja suunnitteluvaiheessa sekä käytännön toteutuksen aikana. Näin varmistettiin, että menetelmä on asiakaslähtöinen, nuorten tarpeisiin vastaava ja ajassa liikkuvien trendien mukainen.

Kehittämishanke toteutettiin Turun kaupungin etsivään nuorisotyöhön vuosina 2014–2016. Hankeraportti etenee pääluvuitain esitellen hankkeen toimintaympäristöä, sekä kehittämishankkeen kannalta keskeisimpiä teoreettisia lähtökoh-
tia, kuten osallisuutta ja verkkonuorisotyötä. Teoreettisten näkökulmien jälkeen raportti avaa hankkeen etenemistä käytännössä ideointivaiheesta arviointiin.

Hankkeen tuotoksena syntyi nuorten itsensä suunnittelema ja ylläpitämä Mun Kesä- blogi, jonka ympärille rakentui avoin blogipaja. Blogipaja toimi uudenaikaisena ja ajankohtaisena tavoittamisenmenetelmänä. Blogipajassa tuotettiin yhdessä sisältöä verkkoon ja suunniteltiin pajan sisältöä nuorten toiveista käsin. Kehittämishankkeen myötä Turun kaupungin etsivässä nuorisotyössä käytetyt tavoittamisenmenetelmät saivat rinnalleen ajanmukaisen ja nuorten itsensä suunnitteleman sekä toteuttavan menetelmän, joka vastasi kohderyhmän tarpeeseen toimia ryhmässä sekä toteuttaa itseään luotettavien aikuisten seurassa.

2 KEHITTÄMISHANKKEEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Turun kaupungin vapaa-aikatoimiala

Toteutin kehittämishankkeeni Turun kaupungin vapaa-aikatoimialaan kuuluvaan nuorisopalveluihin. Ylimpänä strategisena lankana vapaa-aikatoimialan toimintaa ohjaa Turun kaupungin kaupunkistrategia ja visio. Turun kaupungin visio on määritelty vuodelle 2029. Visiona Turku on kiinnostava ja jatkuvasti uudistuva eurooppalainen yliopisto- ja kulttuurikaupunki, jossa asukkailla on hyvä elää yhdessä. Strategian päämääränä on, että Turun palvelut ovat asiakaslähtöisiä ja kattavasti saatavilla kaikille kohderyhmille. (Turku 2015 Turun kaupungin strategia; Turku 2015 Pohjoisen Itämeren kiinnostavin kaupunki Turku 2029.)

Turun kaupungin vapaa-aikatoimialan toiminnassa asiakaslähtöisyys ja asiakkaiden osallisuus näkyy yhdessä kehittämisenä sekä asiakkaan kunnioittamisena. Vapaa-aikatoimialan alaisuuteen kuuluu kirjasto-, museo-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä kaupunginorkesteri. Nuorisopalveluissa, joihin toteutin kehittämishankkeeni, visionamme on, että lapsilla ja nuorilla on Turussa hyvä olla ja he pystyvät luottamaan tulevaisuuteensa. Nuorisopalvelut toteuttaa nuorisolaissa määriteltyjä nuorisotyön perustehtäviä: nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukemista, nuoren aktiivisen kansalaisuuden edistämistä, nuoren sosiaalista vahvistamista sekä nuorten kasvu- ja elinolojen parantamista. Toiminta-ajatuksena on lasten ja nuorten myönteisen kasvun tukeminen. (Nuorisolaki 693/2010/7 b§ ;Turun kaupungin nuorisopalvelut 2015.)

Tämän vision toteuttamiseksi Nuorisopalvelut mahdollistaa, tukee ja turvaa lasten ja nuorten kasvua ja tasapainoista elämää sekä omaehtoista toimintaa. Jokaisena vuonna nuorisopalvelut asettavat toiminnalleen painopisteet. Tämän vuoden (2015) painopisteiksi on asetettu yhdenvertaisuuden edistäminen ja osallisuuden lisääminen. Lisäksi vuonna 2015 on tarkoitus tarjota nuorille lisää

elämyksiä, palveluita sekä toimivia monitoimitiloja monipuoliseen harrastamiseen. (Turun kaupungin strategiset ohjelmat 2015; Turku 2015 Pohjoisen Itämeren kiinnostavin kaupunki Turku 2029)

Turun kaupungin strategiakokonaisuus muodostuu siis kaupunkistrategiasta sekä strategisista ohjelmista. Strategisten ohjelmien teemoina ovat tällä hetkellä hyvinvointi ja aktiivisuus sekä kilpailukyky ja kestävä kasvu. Strategisissa ohjelmissa, joiden aikajänne on neljästä kahdeksaan vuotta, tehdään linjaukset päämäärien toteuttamisen keinoista. Linjaukset konkretisoidaan sopimusohjauksen kautta toimialojen toimenpiteiksi. Näin koko Turun kaupungissa toteutettava kaupunkistrategia määrää osaltaan sitä toimintaa, jota toteutamme vapaa-aikatoimialan nuorisopalveluissa. Toimialajohtaja Minna Sarteksen mukaan vapaa-aikatoimialan visio voidaan tiivistää kahteen sanaan ”aktiivisuus elämäntavaksi”. Vapaa-aikatoimialan perustehtäväksi hän nimeää tarjota turkulaisten arkeen ja juhlaan elämäniloa, elämyksiä, liikettä, tietoa ja taitoa. (Turun kaupungin strategiset ohjelmat 2015.)

Tämän kaltaisia valmiiksi täsmentyneitä strategioita viedään käytännön toiminnaksi erilaisten organisaatioiden suorituskyvyn ohjaus- ja seurantajärjestelmien avulla. Omassa yksikössämme, eli etsivässä nuorisotyössä toimintaa ohjaa vuosittain tarkastettava tuotekortti, johon kirjataan, miten yksikkönä toteutamme Turun kaupungin, Vapaa-aikatoimialan sekä Nuortenpalveluiden strategiaa ja visiota. (Turun kaupungin strategiset ohjelmat 2015.)

2.2 Turun kaupungin etsivän nuorisotyön kehittämistarpeet ja lähtötilanne

Etsivän nuorisotyön tavoitteena on etsiä ja löytää erilaisten menetelmien kautta palveluihin itselleen riittämättömästi kiinnittyneitä nuoria. Olemme pohtineet käytössämme olevia tavoittamisenmenetelmiä kriittisesti. Erityisesti huolta on herättänyt se, että tavoitamme kohderyhmäämme kuuluvia nuoria ajanmukaisilla

menetelmillä ja vastaavatko nykyiset tavoittamisenmenetelmämme nuorten jatkuvasti muuttuvia tarpeita. Lecklinin (2006, 33) mukaan menestyvä organisaatio ja työyhteisö mukautuu ajan trendien virrassa sekä vastaa asiakkaidensa muuttuviin tarpeisiin. Tämän vuoksi on tärkeää, että työyhteisö on valmis kehittämään toimintaansa ja analysoi omaa toimintansa tehokkuutta ja toimivuutta. On otettava huomioon niin alueellisia kuin seudullisia tarpeita sekä huomioida ajan ilmiöt myös globaalisti.

Varsinkin nuorten kanssa työskennellessä on erityisen tärkeää huomioida ajan muuttuvia ilmiöitä ja nuorten tarpeita jatkuvasti. Etsivä nuorisotyö ei pysty toimimaan tehokkaasti, jos se ei ole valmis muuttumaan ja kehittymään. Kehittämistoiminta työyhteisössä onkin erittäin merkittävää työelämän ja myös yhteiskunnan toiminnan kannalta. Kehittämistoimintaa voidaan pitää työelämän yhtenä keskeisimmistä osaamisalueista. (Vilka 2005, 17; Toikko & Rantanen 2009, 14; Puuronen 2014,20.)

Hankkeen aloitushetkellä tavoittamisen menetelmiin Turun kaupungin etsivässä nuorisotyössä kuuluvat viikoittainen koulupäivystys Turun kristillisellä opistolla. Koulupäivystyksen aikana, joka tapahtui kerran viikossa pitkällä ruokavälitunnilla, etsivänuorisotyöntekijä oli oppilaiden tavattavissa ja halutessaan heiltä pystyi varaamaan aikaa henkilökohtaiseen keskusteluun. Katutyö Turun keskustassa, kuului myös vahvasti mukaan tavoittamisen menetelmiin. Katutyö toteutui kaksi kertaa viikossa tiettyinä aikoina ja silloin katutyötä tekevä työpäri oli tavattavissa Turun keskustassa, niissä paikoissa, joissa nuoret viettävät aikaa.

Lisäksi menetelmiin kuului Vimman Olkkari-toiminta. Olkkari-toiminnan tarkoituksena on tarjota nuorille aikuiselle maksuton mahdollisuus tavata oman ikäisiä nuoria ja viettää aikaa ilman sitoutumispakkoa ja rahallista korvausta. Vuoden 2011 nuorisolakiuudistuksen myötä etsivään nuorisotyöhön on kuulunut enenevässä määrin koulu- ja armeijapudokastyötä. Suurin osa työajasta keskittyy kuitenkin yksilöohjaukseen.

Vuonna 2014 käytössä olleet menetelmät kyllä tavoittivat nuoria, mutta esimerkiksi koulupäivystyksessä tavatut nuoret olivat jo valmiiksi koulun palveluiden piirissä ja Olkkari-toiminnassa kävi nuoria, jotka olivat jo valmiiksi asiakkaitamme. Olimme enemmänkin huolissamme etsivän työn kohderyhmästä, eli niistä nuorista, jotka ovat ilman palveluita, ja jotka eivät niitä oikeastaan osaa itse edes hakea. Tämän vuoksi tavoittamisenmenetelmät vaativat kehittämistä ja päivittämistä ajan trendien mukaiseksi.

2.3 Hankeen tehtävä, tavoite ja toimijat

Kehittämishankeeni tavoitteena on kehittää Turun kaupungin etsivän nuorisotyön uudenlainen ja ajanmukainen tavoittamisenmenetelmä asiakkaita osallistaen. Hankkeen kehittämistehtävänä oli suunnitella yhdessä asiakkaidemme kanssa uudenlainen menetelmä tavoittamiseen. Toikon & Rantasen (2009, 57) mukaan kehittämishankkeen tavoite perustellaan konkreettisesti ja rajataan usein yhteen tavoitteeseen vaikka alatavoitteita määriteltäisiin useita. Kehittämishankeeni alatavoitteina olivat Nuorisolakia sekä nuortenpalveluiden visiota mukailleen: asiakkaiden osallisuuden lisääminen sekä heidän sosiaalinen vahvistaminen.

Kehittämistyö tapahtui oman työni ohessa. Kehittämishankeeni ohjausvastuussa oli yksikkömme esimies Hannele Norkooli. Yksikkömme kuuluu yhteensä kuusi työntekijää, jotka osallistuivat kehittämishankkeen aloitus- ja suunnitteluvaiheeseen tiiviisti. Myös etsivän nuorisotyön asiakkaat osallistuivat tiiviisti suunnittelu- ja toteutusvaiheeseen. Hankkeen toteutusvaiheessa minä ja työparini olimme päävastuussa toiminnan toteuttamisesta. Kehittämistyö aloitettiin marraskuussa 2014 ja se eteni konstruktivistien mallin mukaisesti (Kuvio 1) hankkeen suunnitteluvaiheesta toteutukseen. Jokaista vaihetta arvioitiin ja alkuperäistä suunnitelmaa muutettiin tarvittaessa toimivampaan suuntaan.

AJAN-KOHTA	AIHE	MENETELMÄT	TOIMIJAT	TUOTOS
		IDEOINTIVAIHE		
11/14	Työelämän käytännön ongelman määrittely	Kehittämis -ja peilauspäivä: - Brainstorming - Lappuäänestys - dialoginen keskustelu	Turun kaupungin etsivän nuorisotyön tekijät sekä lähiesimies	Muistio Valokuvat Post-it laput
		SUUNNITTELUVAIHE		
01/15	Benchmarking	Aikaisemman tiedon hyväksikäyttö Osallistuva keskustelu	Markus Linqvist VERKE Turun kaupungin etsivän nuorisotyön tekijät sekä lähiesimies	Muistio
02/15	Benchmarking Koulutus: Nuorten ajan-kohtaiset verkkokulttuurit ja ilmiöt Koulutus: etsivää työtä on-line	Aikaisemman tiedon hyväksikäyttö Osallistuva keskustelu Luento keskustelu Luento keskustelu	Helmi Korhonen Nuortenpalvelu ry Hanketyöntekijät Hanketyöntekijät	Muistio Muistio Muistio
04/15	Benchmarking	Aikaisemman tiedon hyväksikäyttö Osallistuva keskustelu	Veera Säilä Turun tyttöjen-talo	Muistio
5/15	Nuorten osallistaminen hankkeen suunnitteluun Blogipajan esittely työyhteisölle	Toiminnalliset menetelmät Keskustelu Ideointi	Hanketyöntekijät ja nuoret Turun kaupungin etsivän nuorisotyön tekijät sekä lähiesimies	Idea Blogipajasta Valokuvat muistio Muistio

(jatkuu)

(Kuvio1. jatkuu)

6/15	Nuorten osallistaminen Blogipajan sisällön suunnitteluun Blogipohjan suunnittelu ja blogin avaaminen Blogipajan mainostaminen	Toiminnalliset menetelmät Dialoginen keskustelu		Valokuvat Muistio Mun Kesä-blogipohja Mainos
		TOTEUTUSVAIHE		
7/15	Ensimmäinen Blogipaja Palautteen kerääminen Muutokset palautteen pohjalta	Dialoginen keskustelu Puolistrukturoitu kysely	Blogipajaan osallistuneet nuoret	Muistiinpanot Kyselyn vastaukset
8/15	Toinen blogipaja Palautteen kerääminen	Dialoginen keskustelu Puolistrukturoitu kysely	Blogipajaan osallistuneet nuoret	Muistiinpanot Kyselyn vastaukset
		LOPULLINEN ARVIOINTI		
2/16	Lopullisen palautteen kerääminen	Fokusryhmähaastattelu	Blogipajaan osallistuneet nuoret	Liitteenä palaute ja kehittämissuhteet nuorilta

Kuvio 1. Kehittämisanneksen vaiheistus.

Kehittämishankkeen vaiheistuksen lisäksi on tärkeää, että hankkeen toimijoilla on selkeät roolit. Kehittämistyön aloitusvaiheessa on erittäin tärkeää, että toimijoiden kanssa on yhdessä sovittu ja keskusteltu heidän vastuu-alueistaan, jotta toiminnan aikana vältetään mahdollisilta väärinymmärryksiltä. Keskeiset toimijat sekä heidän roolinsa hankkeessa voidaan hahmottaa niin hankkeen toimijoille kuin hankkeen vetovastuussa oleville toimijamatriisin (Kuvio 2) avulla. Kehittämistyö on yhteisöllinen työskentelyprosessi, joka vaatii aktiivista osallistumista, arviointia ja dialogia toimijoiden välillä. Tärkeimpien yhteistyökumppaneiden sekä asiakkaiden mukaanotto suunnitteluun ja päätöksentekoon jo hankevalmistelun alusta lähtien on hankkeen tuloksellisuuden tärkeä ehto. (Ramstad & Alasoini 2007, 46; Toikko 2009, 89.)

Toimija	Tehtävä	Foorumi
Yksikön esimies Hannele Norkooli	Ohjausvastuu, hankkeiden hyväksyntä	Kehittämispalaverit
Ilona Varjonen Terhi Kanerva	Päävastuu hankkeen suunnittelusta ja toteuttamisesta ja raportointi (Ilona)	
Yksikön työntekijät	Kokemustieto, mentorointi	Kehittämispalaverit, käytännön työ
Yhteistyökumppanit: Verke, Turun tyttöjen Talo, Nuortenpalvelut ry	Mentorointi	Benchmarking
Etsivän työn asiakkaat	Kokemustieto	Hankkeen suunnittelupalaveri ja käytännön toteutus

Kuvio 2. Kehittämishankkeen toimijamatriisi.

Kehittämishanketta toteutettiin jatkuvassa vuoropuhelussa sen toimijoiden kanssa. Päävastuu hankkeesta oli minulla ja työparillani, mutta yksikön työntekijät sekä esimies osallistuivat jatkuvasti hankkeen toteutukseen kehittämispalave-

reissa, joita pidimme säännöllisesti hankkeen edetessä. Yhteistyökumppanit toimivat hankkeen aikana mentoreinamme, joiden kanssa kävimme aktiivisesti vuoropuhelua. Hankkeen aikana varsinkin yhteistyökumppaneilta saatu tuki nousi suureen arvoon, sillä saimme heiltä paljon vinkkejä ja materiaalia käytännön toteutukseen.

3 TURUN KAUPUNGIN ETSIVÄ NUORISOTYÖ

3.1 Nuorisotyön määritelmä ja perusfunktiot

Nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten sosiaalista vahvistamista sekä nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukemista ammatillisesti. Parhaimmillaan nuorisotyö ohjaa nuorta kohti aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta sekä pyrkii toiminnallaan edistämään sukupolvien välistä vuorovaikutusta. (Nieminen 2007,22.)

Nuorisotyötä pystytään tarkastelemaan ja määrittelemään sen neljän perustehtävän, eli funktion kautta. Nuorisotyön perusfunktiona voidaan pitää: sosialisatiofunktio, personalisaatiofunktio, kompensatiofunktio ja resursointi- ja allokointifunktio. Nämä viisi funktiota eivät ole toisiansa poissulkevia, vaan organisaatio, järjestö tai toimijaverkosto voi toteuttaa samanaikaisesti useampaakin tehtävää. (Nieminen 2007,22.)

Nuorisotyössä sosialisatio tarkoittaa nuorten osallistamista ympäröivään kulttuurin, yhteiskunnan ja lähiyhteisön jäseniksi. Perinteisesti sillä on tarkoitettu kulttuurissa ja yhteiskunnassa hyväksyttävien ja hyvänä pidettyjen arvojen, roolien, käyttäytymismallien ja toimintatapojen siirtämistä nuorille. Sosialisatiota ei kuitenkaan tule nähdä vain vanhaa säilyttävänä kulttuuriperinnön juurruttamisena nuoriin. Se voidaan nähdä myös sellaisten arvojen ja toimintatapojen välittämisenä, jotka mahdollistavat nuorten osallistumisen yhteisöjen ja yhteiskunnan uudistamiseen. (Nieminen 2006, 23.)

Nuorisotyön toisena funktiona on tukea nuoren personalisaatiota eli kehittymistä omaksi itsekseen. Tavoitteena voidaan pitää, että nuori kasvaa itsenäiseksi,

omat tarpeensa ja pyrkimyksensä tunnistavaksi yksilöksi. Tämä edellyttää nuorisotyöltä nuoren ainutlaatuisuuden tunnistamista ja tukemista. Persoonan vahvistamiseksi nuorisotyö tarjoaa tilaisuuksia nuoren omalle kasvulle ja innostaville oppimiskokemuksille. Nuorisotyön tehtävänä on osoittaa ja kehittää nuorissa olevia henkilökohtaisia mahdollisuuksia. (Nieminen 2006, 24.)

Kompensaatiofunktioilla, jota toteuttaa korjaava nuorisotyö taas korjataan tasarvoon, yhdenvertaisuuteen ja henkilökohtaiseen elämänhallintaan liittyviä ongelmia. Tämän vuoksi nuorisotyö kohdentaa usein toimintaa heikommassa asemassa oleviin nuoriin. Korjaavan työn sisällyttämisestä nuorisotyön alaan ei olla yksimielisiä. Osa kohdennetusta nuorisotyöstä voidaan sulkea kokonaan nuorisotyön ulkopuolelle, esim. sosiaalityölle, terveystoimelle ja työvoimaviranomaisille. (Nieminen 2006, 25.)

Resursointi- ja allokointifunktio tarkoittavat yhteiskunnan nuorille osoittamiin voimavaroihin ja niiden suuntaamiseen vaikuttamiseen. Tavoitteena on nuorten mahdollisuus vaikuttaa omien järjestöjensä kautta itseään koskeviin asioihin. Nuorisotyön päätösvalan puuttumisen takia resursointi- ja allokointifunktion toteuttaminen koskee kuitenkin enemmän nuorisopolitiikkaa kuin käytännön nuorisotyötä. (Nieminen 2006, 25–26.)

Nuorisotyö toteutuu kohderyhmästä ja tavoitteesta riippuen erilaisilla muodoilla. Yksi nuorisotyön muodoista, jonka menetelmiä myös etsivä nuorisotyö mukailee, on sosiaalinen nuorisotyö. Sosiaalinen nuorisotyö perustuu työntekijöiden ja nuorten luottamuksellisten ja voimaannuttavien vuorovaikutussuhteiden kehittämiseen toiminnallisten menetelmien, sekä yksilön ja ryhmän tasolla tapahtuvan prosessin avulla. Työtä tehdään nuorten omissa toimintaympäristöissä, vapaaajalla, kouluissa ja myös kodeissa. Tärkeimpänä erona perinteiseen nuorisotyöhön on toiminnallisten menetelmien käyttö, joissa nuori on aktiivisena toimijana eikä vain toiminnan kuluttajana. (Jarasto & Sinervo 1999, 181–182; Linnossuo 2003, 6-12.)

Vaikka sosiaalinen nuorisotyö on kehittynyt erityisnuorten tarpeista, sen pääajatus toiminnallisuudesta on sovellettavissa kaikkien nuorten kanssa tehtävään työhön. Toiminnallisuudella ja omalla osallistumisella on positiivisia vaikutuksia nuoren elämänhallintaan ja toiminnan kautta opittuja taitoja on mahdollista siirtää kaikille muillekin elämänalueille. (Jarasto & Sinervo 1999, 181–182; Linnossuo 2003, 6-12.)

Valitettavasti nuoret ovat jääneet hieman syrjään sosiaalityössä, joka tunnistaa lasten ja varhaisnuorten tilanteet usein vain perheiden kanssa tehtävän työn kautta. Sen sijaan nuoret yksilöinä, yhteiskunnan jäseninä ja sosiaalisissa suhteissa jäävät sosiaalityön ulkopuolelle. On erittäin huolestuttavaa, että nuorten asiat tulevat sosiaalityön kohteeksi vasta sitten, kun ne ovat kehittyneet vakaviksi ongelmiksi. Nuorisotyöntekijät pyrkivät osaltaan tuomaan nuoret nuorisososiaalityön asiakkaiksi, ennen kuin ongelmat alkavat kasaantua. (Nieminen 2006, 25–26; Karjalainen & Seppänen 2011, 161–164.)

Nuorisososiaalityö tukeekin nuorisotyötä sekä etsivää nuorisotyötä kohdentamalla toimintansa erityisesti niihin nuoriin, jotka tarvitsevat työntekijältä nuorten ja lastensuojeluun liittyvää erityisosaamista. Nuorisososiaalityön sisällöiksi mainitaan mm. nuorten kasvuolojen turvaamiseen ja perheeseen liittyvät kysymykset, lainsäädäntö, ennaltaehkäisevä työ, arviointi, moniammatillinen yhteistyö, palvelujen verkostoituminen, vaikuttaminen ja asiantuntijatiedon tuottaminen päätöksentekoon. (Karjalainen & Seppänen 2011, 161–164.)

3.2 Etsivän nuorisotyön määritelmä

Etsivän työn juuret Suomessa ulottuvat 1940-luvulle sosiaalihuoltoon. 1960-luvulla toteutettiin nuorten, nuorten rikollisten ja jengien pariin jalkautuvaa työmuotoa Helsingissä ja Tampereella. Ensimmäinen etsivän nuorisotyön kokeiluprojekti toteutettiin Nuorten Palvelun ja Tampereen kaupungin yhteistyönä Tampereella vuosina 1991–1995. Kokeilulla haluttiin kehittää uusia työtapoja ja -menetelmiä nuorisotyön ja sosiaalitoimen välimaastoon. Vuonna 2008 Opetus – ja kulttuuri-ministeriö rahoitti etsivän nuorisotyön projekteja ympäri maata. Näiden projektien

kautta etsivä nuorisotyö levisi ja vakiintui eri puolille Suomea. (Auvinen-Tornberg 2008, 15–18.)

Vuoden 2011 alussa Suomessa astui voimaan laki etsivän nuorisotyön toimeenpanosta. Lakitekstissä etsivän nuorisotyön tehtäväksi määritellään ”tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, jolla edistetään hänen kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivää nuorisotyötä tehdään perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta.” (Nuorisolaki 693/2010/7 b§.)

Etsivän työn tekijöiden tehtävänä on siis etsiä, löytää ja solmia asiakkuuksia niiden nuorten kanssa, jotka eivät ole palvelujen piirissä. Voi olla, että nuorilla on olemassa olevia asiakkuuksia eri auttamis- ja palvelujärjestelmissä, mutta hän ei joko osaa käyttää niitä, tai ei tule niissä tarpeeksi tuetuksi tai autetuksi. Etsivä työntekijä antaa nuorelle tietoa hänen elämäntilanteeseensa liittyvissä kysymyksissä ja auttaa nuorta käyttämään häntä parhaiten tukevia palveluita. Etsivän nuorisotyöntekijän tehtävänä on kulkea nuoren rinnalla tukien ja kannustaen, sekä toimia tarvittaessa nuoren oikeuksien puolestapuhujana. (Auvinen - Tornberg 2008, 4-9; Alanen & Kotkavuori 2014, 19.)

Etsivä työ voidaan jakaa karkeasti kahteen osaan: kenttätyöhön ja asiakastyöhön. Kenttätyötä tehdään paikoissa, joissa nuoret viettävät vapaa-aikaansa. Etsivä työntekijä toimii nuorten keskuudessa palvelujärjestelmän edustajana tarjoten nuorelle turvallista aikuista ja luottamukseen perustuvaa ihmissuhdetta. Kenttätyön tavoitteita kutsutaan primääritason tavoitteiksi ja niitä ovat: sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisy ja niiden esiintymisen vähentäminen, turvallisuuden lisääntyminen ja kontaktin luominen. Tavoitteena pidetään myös luottamuksellisen ja nuorelle täysin vapaaehtoisen kontaktin luomista. Kenttätyöllä ei tyrkytetä asiakkuutta, vaan niitä solmitaan silloin, kun nuoret ovat itse valmiita tai halukkaita ottamaan tukea vastaan. Asiakastyö alkaa silloin, kun nuori ilmaisee tarpeensa yksilöohjaukseen. Yksilötyössä edetään nuoren omilla ehdoilla, häntä tukien ja kannustaen. (Auvinen -Tornberg 2008, 4-9; Puuronen, 2014: 20–24.)

Etsivää työtä tehdään kolmella eri tasolla: fyysisesti läsnä ollen, sosiaalisesti kontakteja solmien ja psyykkisesti luottamusta ja tukea tarjoten. Työn tavoitteena on luottamuksellisen kontaktin luominen kohderyhmään. Kontaktit ovat aina kohderyhmälle vapaaehtoisia. Etsivä työ on ammatillisesti johdettua ja sillä on selkeä paikka organisaatiossa, joka voi olla joko järjestö tai julkinen palvelu. Etsivän työn tekijät ovat koulutettuja työntekijöitä, jotka tekevät suunnitelmallista työtä osana taustaorganisaation toimintaa. Sekä työntekijöiden että asiakkaiden turvallisuuskäsitteet on työtä tehdessä otettu huomioon. (Auvinen & Tornberg 2014, 69–75.)

Etsivä nuorisotyö on siis selkeästi oma työmuotonsa, jonka tehtävänä on etsiä ja löytää palvelujärjestelmämme ulkopuolella olevia nuoria. Nuorten kanssa työskentelevien sosiaalipuolen tahojen kentällä sen tonttia voidaan kuvailla nimenomaan sillä, että etsivä työntekijä etsii, löytää ja ohjaa tarvittaessa nuoren esim. nuorisososiaalityön tai nuorten- ja lastensuojelun piiriin. Tapauksesta riippuen voidaan sopia, että etsivä työntekijä jää nuoren rinnalle kulkemaan, vaikka asiakkuus sosiaalityöntekijään alkaisikin. Etsivä työntekijä toimii tarvittaessa myös nuoren tulkkina, tukijana ja puolestapuhujana.

Etsivän työn tavoitteiden voidaan myös ajatella mukailevan nuorisotyön tavoitteita, sekä sen menetelmien olevan lähellä sosiaalisen nuorisotyön menetelmiä. Etsivä työ on kuitenkin suunnattu nuorille aikuisille ja systeemin ulkopuolelle jääneille kun taas niin nuorisotyön kuin nuorisotyön kohdennetun muodon, sosiaalisen nuorisotyön tontti keskittyy enemmänkin ennaltaehkäisevään ja aktivoivaan työhön nuorten keskuudessa.

3.3 Etsivä nuorisotyö Turussa

Turussa etsivä nuorisotyö on rakentunut nykyiseen muotonsa monien eri vaiheiden kautta. Toikon ja Rantasen (2009, 74–75) mukaan kehittämistyön sekä nykyisen tilanteen ymmärtämisen kannalta on hyödyllistä tietää, millaisia rakenteel-

lisiä tai kokonaisvaltaisia muutoksia työyhteisössä on tapahtunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. On hyvä pysähtyä miettimään, minkälaiseen suuntaan työmuotoa halutaan kehittämishankkeella viedä, jotta se voisi toimia entistä paremmin vallitsevissa olosuhteissa.

Etsivä nuorisotyö alkoi Turussa 1996 Leija – projektina. Leijan tavoitteena oli luoda Turkuun sopiva malli etsivästä nuorisotyöstä. Työmuotona oli iltoihin ja viikonloppuihin keskittyvä kenttätyö. Leijan toiminta ja sitä kautta etsivä nuorisotyö vakinaistettiin osaksi Turun kaupungin nuorisoasiainkeskuksen toimintaa vuonna 1997 ja se toimi osana erityisnuorisotyön yksikköä. Vuodesta 2000 Leija oli osa sosiaalisen nuorisotyön yksikköä, johon kuului etsivää, monikulttuurista ja kohdennettua nuorisotyötä sekä pienryhmätoimintaa. Kohderyhmänä olivat 13-25 – vuotiaat nuoret. (Renberg, henkilökohtainen tiedonanto 6.10.2014.)

Opetus- ja kulttuuriministeriö lanseerasi etsivän nuorisotyön hankkeen vuonna 2007 tarkoituksenaan levittää työmuoto valtakunnalliseksi. Etsivän nuorisotyön katsottiin vastaavan osaltaan yhteiskunnalliseen nuorten syrjäytymisen ongelmaan. Turussa OKM:n rahoittama etsivän nuorisotyön projekti alkoi vuonna 2008. (Renberg, henkilökohtainen tiedonanto 6.10.2014.)

Vuonna 2011 Turun kaupunki vakinaisti etsivän nuorisotyön osaksi kaupungin vapaa-aikatoimialan nuorisopalveluiden toimintaa. Tällä hetkellä Turun kaupungissa tehdään etsivää nuorisotyötä myös mullalla kuin nuorisopalveluissa. Ungdomsverstad Trojassa, Varsinais-Suomen sininauhaliiton Polku-etsivässä nuorisotyössä sekä Turun Nuorisoaseman alaisuudessa toimii etsiviä nuorisotyöntekijöitä. Turussa toimivat etsivän nuorisotyön tekijät ovat jatkuvasti yhteistyössä säännöllisten palaverien ja muun yhteydenpidon tiimoilla. (Renberg, henkilökohtainen tiedonanto 6.10.2014.)

Turussa etsivän työn tavoitteena on nuorisolakia noudattaen löytää ja tavoittaa 15–29 -vuotiaita turkulaisia nuoria, jotka ovat palveluihin itselleen riittämättömällä tavalla kiinnittyneitä, tai ovat kokonaan niiden ulkopuolella. Työntekijät kul-

kevat nuoren rinnalla niin kauan, kunnes hän kiinnittyy sen hetkistä elämäntilannetta parhaiten tukevaan toimintaan, kuten esimerkiksi ryhmämuotoiseen päivätoimintaan, kuntouttavaan työtoimintaan tai opiskelujen pariin. Joissain tilanteissa nuoren omat voimavarat alkavat pikkuhiljaa kantaa häntä tarpeeksi päivittäisessä elämässä, jolloin asiakkuus hiipuu luonnollisesti. Asiakkuutta ei koskaan varsinaisesti päätetä, vaan nuori on tervetullut takaisin asiakkaaksi, jos elämäntilanne muuttuu tai hän tuntee tarvitsevansa tukea. Etsivän nuorisotyön asiakkuus on nuorelle täysin vapaaehtoista.

Kehittämishankkeen aloitusvaiheessa, talvella 2014, tavoittamisen menetelmiin Turun kaupungin etsivässä nuorisotyössä kuuluvat viikoittainen koulupäivystys Turun kristillisellä opistolla, katutyö Turun keskustassa, sekä Olkkari-toiminta. Vuoden 2011 nuorisolakiuudistuksen myötä etsivään nuorisotyöhön on kuulunut enenevässä määrin koulu- ja armeijapudokastyötä. Suurin osa työajasta keskittyy kuitenkin yksilöohjaukseen.

Yksilöohjauksen tarkoituksena on rakentaa nuoreen luottamuksellinen suhde jonka kulmakivenä on auttajan roolin vähentäminen ja asiakkaana olevan nuoren omien vahvuuksien ja selviytymiskeinojen yhteinen etsiminen. Tavoitteena on antaa nuorelle kokemus siitä, että hän pystyy itse omalla toiminnallaan vaikuttamaan elämäänsä ja etsimään ratkaisuja sen hetkiseen elämäntilanteeseensa. Etsivän työn ideologiassa korostuu rinnalla kulkeminen ja ihminen ihmiselle -periaate. Työntekijä ei ole auktoriteetti, vaan kohtaa nuoren aidosti omaa persoonaansa ja aikuisuuteensa nojaten. Työn kantaviin periaatteisiin kuuluu holistinen ihmiskäsitys ja ajatus siitä, että jokainen on oman elämänsä paras asiantuntija ja vastuunkantaja. (Alanen & Kotkavuori 2014, 30; Puuronen 2014, 26–25.)

Etsivän työn ideologian kulmakivet osallistavat nuorta ja antavat hänelle pikkuhiljaa voimaantumisen tunteen siitä, että hänellä on mahdollisuus vaikuttaa omaan

elämäänsä ja vallitsevaan elämäntilanteeseen. Puurosen (2014,23) mukaan etsivän työn menetelmät, työtavat ja verkostoyhteistyön rakenteet, jotka ovat toimivia yhdessä kunnassa, eivät välttämättä ole sellaisia toisessa paikassa. Turun kaupungin etsivän nuorisotyön menetelmät ovatkin muotoutuneet vuosien mitaan Turun kaupungissa asuvien nuorten tarpeita vastaaviksi, eikä niitä voida yleistää kaikkien kuntien malleja koskeviksi. Lisäksi muutokset eri toimijoiden tarjoamissa palveluissa luovat aina joko puutteita tai ylitarjontaa tietyn aihepiirin sisällä. Tämän vuoksi työtapojen kartoitusta tehdään jatkuvasti, ja muokataan asiakkaiden muuttuvien tarpeiden mukaisesti.

Laitisen ja Pohjolan (2010, 57) mukaan nykyisen palvelujärjestelmän kiinnostus ei niinkään kohdennu yksittäisen ihmisen tilanteeseen vaan asiakasmääriin ja – jakaumiin sekä palveluiden taloudellisiin kustannuksiin ja tuottavuuteen. Etsivä nuorisotyö pyrkii olemaan se taho nuoren elämässä, jonka kiinnostuksen kohteena ei ole kustannustehokkuus vaan yksilön selviytyminen elämäntilanteeseensa.

Etsivällä nuorisotyöllä on myös merkittävä rooli toimia suorassa kosketuspinnassa nuoriin. Tätä tulisi hyödyntää paremmin paitsi tiedon tuottamisessa myös nuorten kokemusmaailman esiintuomisessa. Varsinkin jos halutaan, että etsivän työn kehittäminen rakentuu tietopohjaiselle kehittämistyölle, tarvitaan siihen vahvaa tieteellisen tutkimustiedon ja nuorisotyön arjesta kumpuavan kokemustiedon välistä dialogia. (Huttunen ym. 12–15, 2014.) Tämän kehittämishankkeen tavoitteena onkin vastata nuorten kokemusmaailmasta kumpuaviin tarpeisiin teoreettisen tiedon sekä arjessa omaksutun hiljaisen tiedon dialogin avulla.

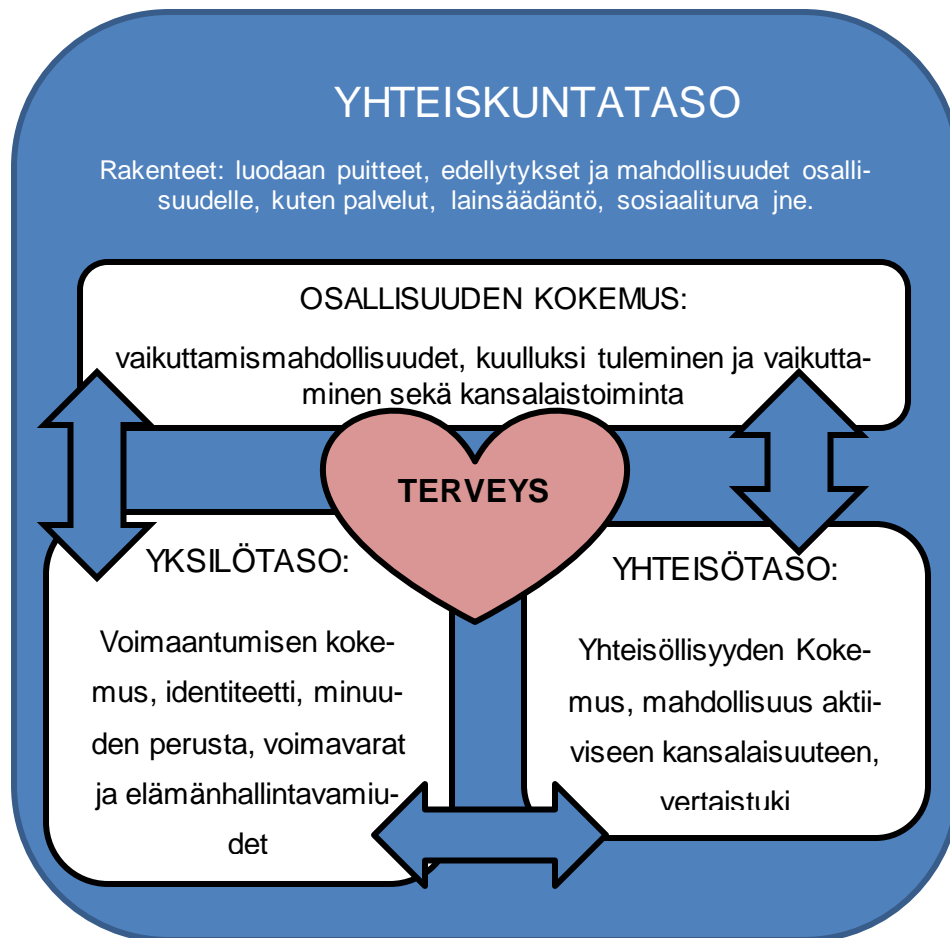
4 NUORTEN OSALLISUUS ETSIVÄN TYÖN KULMAKIVENÄ

4.1 Osallisuus hyvinvoinnin edistäjänä

Osallisuuden edistäminen on osa Suomen hallituksen ja Euroopan Unionin sekä Turun kaupungin nuorisopalveluiden tavoitteita. Se on nostettu yhdeksi keskeiseksi keinoksi torjua köyhyyttä ja ehkäistä syrjäytymistä. Siitä, mitä osallisuudella tarkoitetaan, ei kuitenkaan vallitse yksimielisyyttä. Käsitteen laajuus jättää tilaa monenlaiselle toiminnalle ja toimenpiteille joilla voidaan tilanteesta riippuen arvioida olevan syrjäytymistä ehkäisevää vaikutusta. Osallisuutta voidaankin pitää eräänlaisena kattomääritelmänä, joka kerää alleen erilaisia näkökulmia ja lähestymistapoja. (Raivio & Karjalainen 2013, 12; Turun kaupungin nuorisopalvelut 2015.)

Osallisuus on nähty keskeiseksi terveyttä edistäväksi tekijäksi, sillä se tuottaa sosiaalista ja kulttuurista hyvinvointia. Osallisuus hahmottuukin 2010-luvun politiikka- ja hyvinvointipalveluissa samanaikaisesti tavoitteeksi ja keinoksi lisätä yhteiskunnan tasa-arvoa ja sosiaalista koheesiota. Osallisuus hahmotetaan siis ensisijaisesti toimintana, joka lisää heikossa asemassa olevien ryhmien ja yksilöiden osallisuutta. Tavoitteena hyvinvointipalveluissa pidetään yhä osallistavampien toiminta- ja palvelumallien luomista sosiaalisen osallisuuden lisäämiseksi. (Raivio & Karjalainen 2013, 12.)

Osallisuutta voidaan tarkastella yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasoilla (Kuvio 3). Yhteiskunnan tasolla osallisuudelle luodaan puitteet, edellytykset ja mahdollisuudet. Esimerkiksi lainsäädäntö, palvelut, sosiaaliturva sekä koulujärjestelmä asettavat erilaisia mahdollisuuksia osallisuudelle ja vaikuttamiseen. Osallisuuden voidaan nähdä vaikuttavan kansallisella tasolla demokratian perusrakenteena ja osana yhteiskunnallista kokonaisuutta. (Koskinen-Ollonqvist ym. 2010, 7.)

Kuvio 3. Osallisuus yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasoilla (mukaillen Koskinen-Ollonqvist ym. 2010, 31).

Kun ihminen kuuluu johonkin yhteisöön, hänellä on mahdollisuus osallisuuden kokemukselle. Yhteisön kautta saadaan vertaistukea ja solmitaan sosiaalisia verkostoja ja kasvatetaan omaa sosiaalista pääomaa. Hyvässä yhteisössä jäsenellä on mahdollisuus toimia aktiivisena kansalaisena ja osallistua yhteisön toimintaan sen tasavertaisena jäsenenä. Yksilöllisestä näkökulmasta osallisuus on voimaantuttava ja omakohtainen kokemus, jonka kautta oma identiteetti rakentuu, voimavarat tarkentuvat ja elämänhallintavalmiudet parantuvat. (Koskinen-Ollonqvist ym. 2010, 7; JOTOS 2009, 7-9.)

Osallisuus ilmenee parhaiten silloin, kun ihminen kokee kuuluvansa johonkin yhteisöön sen tasa-arvoisena jäsenenä. Hyvään yhteisöön kuuluminen ja siellä kuulluksi sekä kohdatuksi tuleminen tukee oman identiteetin rakentumista ja eheyttä. Osallisuus toteutuu silloin, kun ihminen voi aidosti vaikuttaa itseään sekä ympäristöönsä koskeviin kysymyksiin ja hän ymmärtää hyödyt joita osallisena oleminen mahdollistaa. Osallisuus on aktiivista ja sitoutunutta vuorovaikutusta eli dialogia, jossa vastapuolet kunnioittavat toisiaan ja sitoutuvat yhteiseen työskentelyyn. (Rouvinen - Wilenius ym. 2010, 50; JOTOS 2009, 9.)

Osallisuuden vastaparina voidaan pitää syrjäytymistä, jota monet etsivän työn asiakkaista kokevat. Se voi ilmentyä vetäytymisenä tai osattomuuden kokemuksena, vieraantumisenä toimijan roolista sekä kokemuksena siitä, ettei pysty vaikuttamaan omaan ympäristöön tai elämäntilanteeseen. Syrjäytymisestä puhutaan usein prosessina, missä keskeistä on yksilön, perheen tai kokonaisten yhteisöjen ajautumista yhteiskunnassa yleisesti hyväksyttynä pidetyn elämäntavan ja elintason ulkopuolelle. Taloudellinen tai terveydellinen huono-osaisuus tai turvallisuuden kokeminen toimivat vastapareina ideaalitalanteeseen, jossa riittävä toimeentulo, hyvinvointi ja turvallisuus vaikuttaisivat edistävästi osallisuuden kokemukseen. (Raivio & Karjalainen 2013,14–17)

4.2 Asiakkaan osallisuuden malleja hyvinvointipalveluissa

Asiakkaan osallisuudesta ja on esitetty monia malleja, mutta usealle niistä on yhteistä se, että ne esittävät osallisuuden lineaarisena tai hierarkisena mallina tai jatkumona. Niissä palvelujen käyttäjän osallisuus liikkuu ei-osallisuudesta tai tiedonantajan tai –saajan roolista palveluiden käyttäjien kontrolliin ja voimaantumiseen. (Laitila 2010, 9-14.)

Esimerkiksi Valokivi (2008, 62–69) tarkastelee tutkimuksessaan asiakkaana olevan kansalaisen kansalaisuutta ja osallisuutta sosiaali- ja terveyspalvelujärjestel-

mässä lineaarisesti. Hän jakaa osallisuuden ja osallistumisen seitsemään eri tasoon: irtisanoutuminen, ulkopuolisuus, vetäytyminen, alamaisuus, palveluiden käyttö, kumppanuus ja vaatiminen.

Valokiven (2008, 62–69) mukaan irtisanoutumisen tasolla oleva asiakas voi olla aktiivinen toimija ja oman elämänsä asiantuntija. Kuitenkin palvelujärjestelmän näkökulmasta hän asettuu sen ulkopuolelle. Syyinä saattaa olla esimerkiksi kokemus siitä, etteivät palvelut ole aiemmin auttaneet tukemaan erilaisissa elämäntilanteissa. Ulkopuolisuuden tasolla oleva asiakas kokee olevansa palvelujärjestelmän tai jopa koko yhteiskunnan ulkopuolella.

Alamaisuuden tasolla oleva asiakas taas jää kohteen ja vastaanottajan asemaan. Työntekijä on aktiivinen osapuoli asiakkaan elämän tukemisessa. Palveluiden käytön tasolla oleva asiakas taas toimii informaation antajana, ja avun pyytäjänä, mutta vastuu jää tälläkin tasolla työntekijälle. Kumppanuuden tasolla oleva asiakas taas on tyytyväinen saamaansa palveluun ja toimii yhdessä palvelujen järjestäjien kanssa. Asiakassuhteessa korostuu dialogisuus sekä molemminpuolinen hyvä vuorovaikutus. Vaatimisen tasolla oleva asiakas taas on aktiivinen kansalainen, joka osaa käyttää ääntään palvelujärjestelmässä. Asiakas kokee olevansa oman elämänsä asiantuntija ja tietää oikeutensa. (Valokivi 2008, 62–69.)

Osallisuudesta on esitetty myös holistisia malleja, joiden keskiössä on palvelun käyttäjä eikä osallistumisen malleja aseteta hierarkiseen järjestykseen toisiinsa nähden. Holistisen mallin ajatuksena on, että erilaiset osallisuuden mallit voivat soveltua erilaisille palvelujen käyttäjille eri ajankohtina ja erilaisissa tilanteissa. (Laitila 2010, 11.)

Toikko (2009a) on tarkastellut (ks. Laitila 2010, 14) holistista mallia sosiaali- ja terveysalan kehittämistyössä. Hänen mukaansa osallisuus informaation antamisena voi olla tässä kehittämishankkeessakin käytettyä kokemusasiantuntijoiden osallistumista palveluiden suunnitteluun. Osallisuus konsultointina voi tarkoittaa asiakkaiden toimimista palveluiden arvioijina. Osallistuminen taas tarkoittaa kumppanuutta, palvelujen käyttäjien tasavertaista osallistumista palvelujen suunnitteluun.

nitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen. Voimaantuminen osallisuuden muotona viittaa palvelujen käyttäjien osallisuuteen ja osallistumiseen organisaatioiden päätöksentekoon.

4.3 Osallisuuden muodot etsivässä nuorisotyössä

Osallisuus voidaan jakaa tieto-, suunnittelu-, toiminta- ja päätösosallisuuteen. Osallisuuden muoto määräytyy sen mukaan, minkälainen mahdollisuus yksilöllä on osallistua päätöksentekoprosessiin. Osallisuuden muodot ovat alun perin kehitetty osallistumisen tarkasteluun. Osallisuuden tarkastelussa niiden sisältö on syvempi. (Rouvinen – Wilenius ym.2011,51.)

Tieto-osallisuus tarkoittaa, että asiakkaalla on oikeus tiedon saamisen ja tuottamiseen. Hänellä on oikeus saada oikeaa ja ajankohtaista tietoa häntä hyödyttävistä palveluista tai nähdä häntä koskevia päätöksiä tai tietoja asiakasrekisterissä (Kohonen & Tiala 2002, Rouvinen-Wileniuksen ym. 2011, 51 mukaan). Etsivässä nuorisotyössä tämä tarkoittaa sitä, että asiakkaalle annetaan tietoa, ja kerrotaan häntä parhaiten tukevista palveluista. Asiakas saa kuitenkin itse päättää, tarttuuko hän tarjottuihin tukimuotoihin ja ovatko ne hänelle ajankohtaisia. Lisäksi asiakkaalla on oikeus nähdä hänestä kirjatut tiedot etsivän nuorisotyön asiakasjärjestelmä PARENT- järjestelmässä.

Kohosen ja Tialan (2002) mukaan (ks. Rouvinen-Wileniuksen ym. 2011, 52) suunnitteluosallisuus tarkoittaa sitä, että asiakas osallistuu asioiden valmisteluun, sekä sellaisen toiminnan suunnitteluun, johon hän itse osallistuu. Asiakas voi avoimesti kertoa mielipiteistään ja muokata toimintaa parhaiten häntä palvelevaksi. Etsivässä nuorisotyössä tämä tarkoittaa sitä, että asiakas osallistuu esim. palveluohjaukseen omien kokemusten ja tavoitteidensa kautta. Asiakas kertoo avoimesti hänen tarpeistaan ja työntekijä etenee asiakasprosessissa sen mukaisesti. Lisäksi tässä kehittämishankkeessa nuoret olivat vahvasti mukana suunnitteluosallisina.

Kohosen ja Tialan (2002) mukaan (ks. Rouvinen-Wileniuksen ym. 2011, 52) päätösosallisuus tarkoittaa, että asiakas voi osallistua häntä itseään koskeviin päätöksiin. Tämä osallisuuden taso on aiempia tasoja sitovampi ja osallistavampi, koska silloin kun päätöksen sisältö nousee asiakkaalta itseltään, hän sitoutuu siihen aivan toisella tavalla kuin ulkoapäin määrättyyn päätökseen. Etsivässä nuorisotyössä asiakas toimii aina päätösosallisena. Hänen puolestaan ei tehdä päätöksiä vaan ohjataan oikeaan suuntaan. Lopulliset ratkaisut jäävät aina nuoren itsensä tehtäväksi.

5 BLOGITOIMINTA OSALLISUUDEN EDISTÄJÄNÄ

5.1 Verkko etsivässä nuorisotyössä

Viimeisen kymmenen vuoden aikana etsivässä nuorisotyössä, kuin myös muussa ympäröivässä yhteiskunnassa ei ole voitu välttää verkkoulottuvuuden laajentumiselta vapaa-ajan, työn ja opiskelun arkisiin käytänteisiin. Verkkonuorisotyö on kokenut tässä ajassa niin innostumisia ja pettymyksiä kuin myös huti-lyöntien kautta löytyneitä vakiintuneita käytänteitä. Verkkopalveluiden kehittyessä myös verkossa tehtävä etsivä nuorisotyö kehittyy jatkuvasti ja koettaa löytää ajankohtaisia tapoja kohdata nuoria heidän käyttämässään verkkoympäristöissä. (Lauha & Tuuttila, 9, 2014.)

Etsivän työn voidaan ajatella olevan luonteeltaan kuin kameleontti, jonka on sopeuduttava jatkuvasti muuttuvaan toimintaympäristöön. Toisaalta taas työmuodon on kyettävä tarjoamaan kullekin nuorelle yksilöllistä ja nuoren tarpeista lähtevää toimintaa. Jatkuva muutos etsivän työn kentällä tekee kehittymisen mahdolliseksi ja jopa pakolliseksi, jotta pystytään vastaamaan kohderyhmän muuttuviin tarpeisiin. Toiminnan muokkautuminen nuorten tarpeista käsin taas tekee esimerkiksi verkkoulottuvuuden mahdollisuuksien käyttöönottoa vakiintuneiden työtapojen tueksi. (Alanen & Kotkavuori 2014, 73; Lauha & Tuuttila, 9, 2014.)

Nuorten kanssa verkossa tehtävästä työstä on käytetty monenlaisia termejä. Yleisesti puhutaan verkkonuorisotyöstä, verkkooperustaisesta nuorisotyöstä, nettinuorisotyöstä tai virtuaalisesta nuorisotyöstä. Nämä termit eivät rajoitu vain nuorisotyöhön. Nuorisotyön ohella myös muussa nuorten kanssa tehtävässä työssä, kuten etsivässä nuorisotyössä hyödynnetään verkkoa. Tämän vuoksi verkkonuorisotyön rinnalle on muodostunut termi ”nuorille suunnattu verkkotyö”. Etsivän työn näkökulmasta on kuitenkin eroa sillä, puhutaanko ”nuorille suunnatusta verkkotyöstä” vai ”verkkonuorisotyöstä”. (Huttunen 2014, 15.)

Molempia termejä yhdistää lähtökohtaisesti työn kohteena oleva joukko, nuoriso. Selkein ero näiden kahden välillä on kuitenkin työn tavoitteissa. Nuorille suunnattua verkkotyötä ohjaavat ammatilliset tavoitteet, kuten esim. seksuaaliterveyden tai päihdetyön edistäminen. Verkkonuurisotyössä työn lähtökohtana ovat taas nuorisotyölliset tavoitteet, kuten ennaltaehkäisy, osallisuuden lisääminen ja sosiaalinen vahvistaminen. (Huttunen 2014, 15.) Tämän vuoksi käytän hankkeessani käsitettä ”verkkonuurisotyö”, koska etsivän työn tavoitteena on sosiaalinen vahvistaminen, sekä osallisuuden lisääminen.

Usein etsivän työn asiakkaat tuntevat omassa elämässään sekä ympäröivässä yhteiskunnassa ulkopuolisuutta, jota voidaan pitää osallisuuden vastaparina. Verkkonuurisotyön ja sosiaalisen median kautta voidaan kuitenkin tukea myös nuorten aikuisten omaa toimijuutta kannustamalla heitä ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja osallistumaan keskusteluihin. Verkkonuurisotyössä, samoin kuin kasvokkain tehtävässä työssä voidaan ohjata, neuvoa ja tukea nuoria ja siten auttaa heitä kasvamaan omaksi itsekseen. Sosiaalinen media on hyvä kanava tukea vaikuttamismahdollisuuksia myös yhteiskunnallisella tasolla. (Puuronen 2013, 21; Huttunen 2014,16.)

5.2 Etsivän nuorisotyön kohderyhmä verkossa

On haastavaa miettiä, minkälainen verkossa tehtävä etsivä työ tavoittaisi parhaiten kohderyhmää. Lauha (2015,15) mukaan nuorten aikuisten verkkomaailma on meille aikuisille ja nuorisotyön ammattilaisille yhä monella tapaa tuntematon alue. Vaikka tiedämme, että heidän vapaa-aikaan kuuluu keskeisenä osana erilaisten sosiaalisen median palvelujen käyttö, kuten pelaaminen tai blogien ylläpitäminen, meidän on ehkä edelleen vaikea ymmärtää miksi ja miten nuoret aikuiset toimivat erilaisissa verkkoympäristöissä.

Kun nuorilta on kysytty verkon ja sosiaalisen median palveluiden käyttöä, keskeiseksi motiiveiksi nousee halu olla vuorovaikutuksessa ja kokea yhteenkuuluvuutta toisten ihmisten kanssa. Sosiaalisella medialla on verkossa tapahtuvaa vuorovaikutusta ihmisten ja yhteisöjen välillä. Se on kokonaisvaltaista yhteisöllistä työskentelyä, jossa keskinäinen vuorovaikutus on avainasemassa. Sosiaalisen median palveluissa vietetään aikaa, jaetaan tietoa, tehdään yhteistyötä, jutellaan, pelataan ja verkostoidutaan. (Boyd 2014, 45; Huttunen 2014, 18; Lauha 2015,9.)

Sosiaalisen median palveluita voidaan jaotella niiden käyttötarkoituksen perusteella. Näitä ovat esimerkiksi kirjoittamiseen ja julkaisemiseen tarkoitettut blogit ja mikroblogit, multimediaspalvelut, joissa jaetaan kuvia, videoita ja diaesityksiä sekä viestintä- ja kommunikointipalvelut kuten pikaviestimet. Sosiaalisen median ominaisuuksia ovat helppokäyttöisyys, käyttäjäkeskeisyys, yhteisöllisyys ja demokraattisuus. Suosituimmat sosiaalisen median palvelut ovat aina myös niitä helppokäyttöisimpiä ja ne leviävät nopeasti laajalle käyttäjäjoukolle. Sosiaalisessa mediassa käyttäjät tuottavat palveluiden sisällön. (Huttunen 2014, 18; Lauha 2015, 9.)

Kehittämishankkeessani sosiaalisen median ja tarkemmin nuorten suunnitteleman blogitoiminnan on tarkoitus täydentää etsivän nuorisotyön muita työ- ja toimintamuotoja, ei korvata niitä. Boydin (2014, 57) mukaan nuorille verkon käytössä ei olekaan kyse virtuaalisen ja reaalisen maailman erottamisesta toisistaan, vaan toimimisesta monissa erilaisissa sosiaalisissa ympäristöissä. Tämä on keskeistä identiteetin rakentamisessa ja yhteisöön ja yhteiskuntaan kasvamisessa.

5.3 Mikä on blogi?

Bloggaamisella ja blogeilla viitataan hyvin laajaan sosiaalisen median kulttuuriin, joka liittyy yhtäältä tietynlaiseen teknologiseen tapaan julkaista ja jakaa sisältöä, kommunikoida ja oppia asioita sekä toisaalta laajaan kirjoon erilaisia sisältöjä. Blogeja pidetään joskus harhaanjohtavasti tietynlaisena sisällönhallintajärjestelmänä. Blogi on kuitenkin ensisijaisesti sosiaalista toimintaa, jossa eri median avulla toteutetun sisällön jakaminen toimii itseilmaisun välineenä. Blogin pitämiseen liittyy sen sisällön kommentointi ja kommentoinnin synnyttämä dialogi blogin kirjoittajan ja lukijan välillä. Sisältö ja siitä nouseva keskustelu voivat myös tuottaa ja edistää osallisuutta sekä vaikuttamismahdollisuuksia. (Huttunen ym. 2014, 11)

Blogeja voi pitää joko yksittäiset ihmiset tai ryhmä ihmisiä. Blogit ovat tyyliltään monesti vapaamuotoisempia kuin esimerkiksi uutisartikkelit tai perinteiset sivustot jotka pyrkivät julkaisemaan asiapitoista sisältöä. Blogien kirjoitustyyli on usein lisäksi lyhyempää ja ytimekkäämpää. Tällä pyritään siihen, että lukija jaksaisi pysähtyä sen äärelle. Blogien joukosta löytyy kuitenkin myös hyvin erityylisiä ja erilaisiin aiheisiin syventyneitä blogeja, jotka ovat myös ilmaisultaan virallisia. (Huttunen ym. 2014, 12)

Blogi- sanan alkuperä liittyy termiin ” weblog”, joka ilmestyi ensimmäistä kertaa jo vuonna 1997. Weblogia käytettiin ensimmäisen kerran John Bargerin Robot Wisdom- blogin yhteydessä ja sillä viitattiin toimeen, jolla pyrittiin kirjaamaan tai kartoittamaan tuolloin nopeasti laajenevaa verkkoa. Blogien alkuperä linkittyikin koko World Wide Webin kehittämiseen 1990-luvun alkupuoliskolla. Kun WWW- ja HTML- standardi tekivät internetin selaamisen avoimeksi yksityisille henkilöille, alkoi kotisivujen määrä kasvaa huimaa vauhtia. (Huttunen ym. 2014, 15)

Weblogin määritelmä on ollut myös vahvasti sidoksissa ihmisten haluun alkaa ylläpitää henkilökohtaista sivustoa, joka muistuttaa tyyliltään perinteistä päiväkirjaa. Ensimmäinen tämänkaltainen ”blogi” oli links.net-sivusto, joka perustettiin jo vuonna 1994. Tätä onkin pidetty ensimmäisenä varsinaisena blogina, sillä sen perustaja ja ylläpitäjä, Justin Hall, päivitti sivustolle linkkien lisäksi kirjoituksia omasta elämästään. Weblog sana lyhennettiin blogiksi vuonna 1999 ja samana vuonna perustettiin ensimmäisiä isoja blogisivustoja, joihin oli helppo perustaa oma henkilökohtainen blogi ilman suurta HTML osaamista. Ensimmäisten joukossa olivat LiveJournal sekä Blogger.com. Blogger on muodostunut keskeiseksi blogikulttuurin kivijalaksi monelle toimijalle, ja se onkin edelleen varsin laajassa käytössä. Blogger valikoitui sen helppokäyttöisyyden vuoksi myös Mun Kesä-blogipajan blogipohjaksi. (Huttunen ym. 2014 15–17.)

Blogitoiminta lähti liikkeelle tekstipohjaisten sisältöjen tuottamisesta, mutta internetin ja interaktiivisen median kehittyessä blogeihin alkoi ilmestyä myös kuvia ja videoita. Nykyisin voidaan erottaa toisistaan erilaisia blogityylejä, jotka eroavat toisistaan eri ilmaisutapojen, - medioiden sekä sisällön perusteella. Yhdistä tekijä erilaisten blogien ja blogipohjien välillä on blogin perustamisen helppous. Blogiin kirjautuessa tarvitaan vain sähköposti, nimetty käyttäjätunnus sekä salasana. Halutessaan blogiin voi lisätä enemmänkin tietoa blogin sisällöstä tai blogin kirjoittajasta. Blogin keskiössä on aina blogin pitäjän tai pitäjien tuottama sisältö, joka näytetään siten, että uusin tuotos on ylimpänä. (Huttunen ym. 2014, 15–17.)

5.4 Ryhmäblogitoiminta etsivässä nuorisotyössä

Internet on tuttu toimintaympäristö tämän päivän nuorille. Parhaimmillaan verkko tukee nuoren kasvua tarjoamalla erilaisia vaihtoehtoja löytää tietoa sekä saada ystäviä pitkien matkojenkin takaa. Usein nuoret kaipaavatkin ystäviä ja keskustelumppaneita, joita yhdistävät samanlaiset kiinnostuksen kohteet tai elämäntilanteet. Tämänlaiseen kommunikointiin netti tarjoaa oivan välineen. Nuorten

kanssa työskentelevien olisikin hyvä tuntee nuorten verkkomaailmaa, ja sen vaihtuvia trendejä, jotta heidän olisi helpompaa kohdata nuoria heidän jokapäiväisessä toimintaympäristössään. On myös tärkeää, että nuori saa tarvittaessa aikuiselta tukea ongelmatilanteessa ja että aikuinen valvoo, että verkossa tapahtuva toiminta pysyy asiallisena. Internet tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia ja uusia välineitä nuorten kanssa tehtävään työhön. (Huttunen ym. 2014, 12-15; Alanen & Kotkavuori 2015, 26.)

Blogitoiminta mahdollistaa nuorten ja etsivän nuorisotyöntekijöiden osallistumisen hyvin eri tasoilla. Parhaimmillaan blogin ylläpito on tiivistä ryhmätyötä, joka vaatii aktiivisuutta, vastuunottoa sekä ryhmätyötaitoja. Nuoret erilaisine kiinnostuksen kohteineen, osaamisineen voivat osallistua blogin ylläpitoon tuottamalla omanlaistaan sisältöä. Erilaisia rooleja voivat olla muun muassa kirjoittaja, kuvaaja, ylläpitäjä, keskustelija sekä moderaattori. Blogin kautta myös vanhemmat voivat päästä kurkistamaan sellaiseen nuorten maailmaan, jota he eivät muutoin pääse näkemään. (Huttunen ym. 12–15, 2014.)

Blogit mahdollistavat myös informaalin oppimisen niin nuorilta nuorille, kuin nuorilta aikuisille. Tämän päivän nuoret ovat syntyneet digitaaliseen maailmaan ja heille internetin käyttö on luonnollisempaa kuin monelle aikuiselle. Blogitoiminnan kautta nuoret voivat opettaa toisiaan ja aikuisia, jolloin luottamus omaan osaamiseen vahvistuu. Lisäksi blogitoiminnan kautta etsivä nuorisotyöntekijä tutustuu nuoreen toisella tavalla kuin yksilöohjauksessa. Nuori saa kokea, että myös hänellä on kyky auttaa ja tukea, kun normaalissa asiakkuussuhteessa roolit menevät päinvastoin. (Huttunen ym. 2014, 12–15; Alanen & Kotkavuori 2015, 26.)

Etsivän nuorisotyön näkökulmasta blogitoiminta tarjoaa uusia mahdollisuuksia nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen, osallistamiseen, ryhmätyöskentelyyn ja

yhteisöllisyyden lisäämiseen sekä toiminnan näkyvyyden lisäämiseen ja siitä tiedottamiseen. Se lisää etsivän nuorisotyön avoimuutta ja voi toimia eräänlaisena avoimena päiväkirjana. Blogitoiminta voi helposti asettua muun etsivässä nuorisotyössä tapahtuvan toiminnan jatkeeksi. Erilaisista kokemuksista ja päivän tapahtumista bloggaaminen voi rohkaista nuoria aktivoitumaan ja kommunikoidaan keskenään enemmän. (Huttunen ym. 2014, 12–15; Alanen & Kotkavuori 2015, 27.)

Blogitoiminta ei välttämättä tarkoita sitä, että sen myötä nuorten aika sisätiloissa tietokoneen äärellä lisääntyisi. Blogin aihetta valitessa voidaan miettiä, minkälaisen toiminnan pariin nuoria halutaan kannustaa. Aihe kannattaa valita sen mukaan, minkälaisia tavoitteita blogitoiminnalle asetetaan. Parhaassa tapauksessa blogitoiminta voi kannustaa nuoria osallistumaan, kokeilemaan uusia asioita sekä pohtimaan niiden sisältöjä, jos tarkoituksena on tuottaa siitä mielenkiintoinen blogipostaus. Nuorten blogeissa on oleellista, että nuoret tuottavat itse suurimman osan sisällöstä sekä jakavat sitä muille. Tällöin blogin kautta välittyvät nuorten kokemukset aidoimmillaan. Blogien ansiosta nuorten kokemukset tallentuvat muistiin ja niihin voi palata aina halutessaan uudelleen lukemalla ja selailemalla vanhoja postauksia. Blogin kautta nuoret pääsevät kertomaan itselle tärkeistä asioista tekstien, kuvien tai videoiden kautta, ja se voi toimia myös nuorten vaikuttamisen välineenä. (Huttunen ym. 2014, 12–15.)

Blogitoimintaa voidaan hyödyntää soveltaen monenlaisille ryhmille. Blogiryhmässä tarjotaan mahdollisuus kuulua turvalliseen yhteisöön ja siinä toimimisen kautta yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksia. Toiminnassa on vahvasti läsnä toisia kunnioittava kohtaaminen niin kasvotusten kuin verkossakin. Ryhmäblogitoiminta mahdollistaa nuorten mielipiteiden ilmaisemisen ja vaikuttamisen blogin välityksellä. Ryhmäblogitoimintaa voidaankin pitää toimintamuotona, jonka tarkoituksena on vahvistaa nuorten kykyjä, keinoja ja motivaatiota vaikut-

tamiseen. Itseilmaisun lisäksi ryhmäblogitoiminnan kautta voidaan eri kohderyhmien kanssa käsitellä monipuolisesti medialukutaitoa, tekniikkaa ja nettiturvallisuutta. (Huttunen ym. 2014;12–15.)

Blogit merkitsevät nuorille paljon enemmän kuin vain kirjoittamista tai kuvaamista. Bloggeja voidaan pitää identiteetin rakentamisen ja esittämisen välineenä sekä yhteisöllisyyden rakentajina. Blogin kautta nuoret voivat ilmaista itseään, omia ajatuksiaan, tunteitaan ja mielipiteitään. Samanlaisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunteiden kaipuu on usein yksi oman blogin perustamiseen vaikuttava tekijä. Ryhmäblogi tarjoaa ryhmään kuulumisen tunteen myös konkreettisesti, kun nuoret tuottavat sisältöä blogiin joko yhdessä tai jokainen erikseen, kuitenkin ryhmään kuuluun. Tarkoitus on, että osallistujat tulevat osaksi yhteisöä, jossa he tuntevat olonsa turvalliseksi ja voivat kokeilla sekä muotoilla omaa identiteettiään sekä harjoitella vapaasti itseilmaisun välineitä pelkäämättä, että tulevat torjutuksi. Ryhmäblogissa nuoria yhdistävänä tekijänä toimivat nuorten kokemukset ja arki, joista ryhmäläiset jakavat tuotoksiaan, kukin omimmalla tavallaan. (Huttunen ym. 2014, 12–15.)

6 KEHITTÄMISHANKKEEN ETENEMINEN

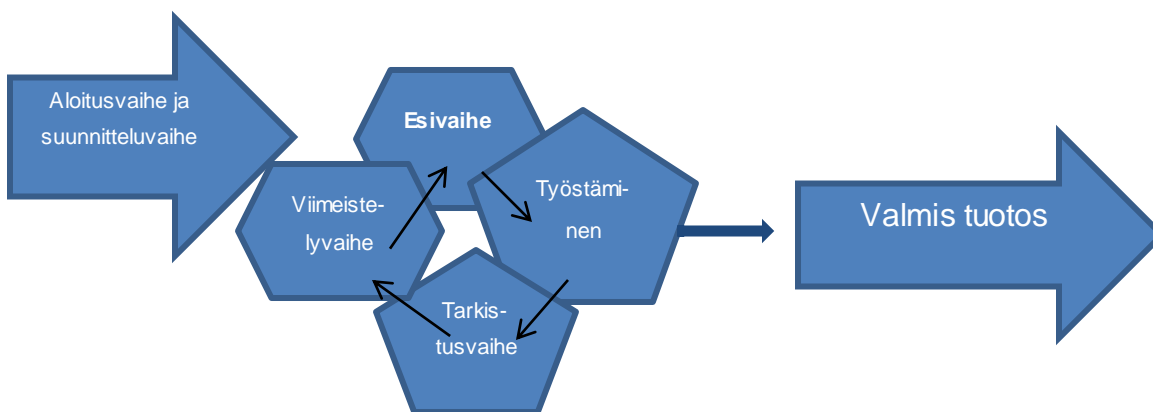
6.1 Tutkimuksellinen kehittäminen konstruktivistisen mallin mukaisesti

Kehittämishanke etenee tiettyjen vaiheiden kautta sekä noudattaa tietynlaisia malleja hankkeen luonteesta ja tavoitteesta riippuen. Kehittäminen nähdään usein konkreettisenä toimintana, jolla tähdätään selkeästi määritellyn tavoitteen saavuttamiseksi. Tieteellisen tutkimuksen ja ammatillisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan eroina voidaan pitää sitä, että edellinen tuottaa uutta tietoa kun jälkimmäinen muodostaa uusia tai paranneltuja käytäntöjä. Kehittäminen on mahdollista myös ilman tutkimusta, mutta tutkimus ja kehittäminen toimivat parhaiten yhdessä. Tutkimus tarjoaa perusteita kehittämistoiminnalle ja tällöin onnistumisen mahdollisuudet usein paranevat. (Vilkkä 2005, 27; Toikko & Rantanen 2009; 14.)

Tutkimuksellinen kehittäminen työyhteisössä voidaan siis ymmärtää työskentelytavaksi, jossa tutkimuksella, tutkimustiedolla ja tiedon tavoittelulla on kehittämisen yhteydessä tärkeä rooli. Tutkimuksellinen kehittäminen viittaa käytännön läheisyyteen, eli arkipäivän tekemisiin ja sellaisiin kokemuksiin, jotka ovat jollain tavalla tietoisessa hallinnassa. (Heikkilä yms. 2008, 28; Toikko & Rantanen 2009, 19.)

Konstruktivistisessa kehittämismallissa, jota oma kehittämishankkeeni noudatti, on yhdistetty lineaarisen mallin sekä spiraalimallin vahvuudet sekä kehittämistoiminnan logiikka. Lineaarinen malli etenee todella suoraviivaisesti tavoitteen määrittelystä suunnitteluun ja sen kautta toteutukseen ja päättämiseen ja arviointiin. Spiraalimallissa taas kehittäminen kuvataan jatkuvana syklinä, jossa tehtävät, organisointi, toteutus ja arviointi muodostavat kehän. Toiminta jatkuu kehämäisesti aina tuotoksen arvioinnilla. (Salonen 2013, 15–16.)

Konstruktivistinen malli soveltui parhaiten kehittämishankkeeseen, sillä se sisältää ajatuksen kehittämishankkeen huolellisesta suunnittelusta, hankkeen vaiheistuksesta, toiminnassa oppimisesta, osallisuudesta ja tutkimuksellisesta kehittämisoitteesta (Kuvio 4). Lisäksi mallissa korostuu yhteisöllinen ja osallistava näkökulma, sekä sosiopedagoginen työote. Konstruktivistisessa mallissa käytetään reflektiota kehittämishankkeen eri vaiheissa sekä siinä otetaan huomioon inhimilliset tekijät, joka saattavat muuttaa hankkeen alun perin suunniteltua kulkua. (Salonen 2013, 16 – 17.)

Kuvio 4. Kehittämishankkeen eteneminen konstruktivistisen mallin mukaisesti (mukaillen Salonen 2013, 20).

Kehittämishankkeeni ajatus lähti suoraan työelämän käytännön tarpeesta. Hankkeen prosessi perustui jatkuvaan dialogiin sen eri toimijoiden ja tekijöiden sekä kohderyhmän välillä. Prosessin etenemistä dokumentoitiin koko hankkeen ajan. Kirjasin kehittämispäiväkirjaan tarkasti ylös kaikki palaverit, suunnittelutuokiot, sähköpostit sekä puhelinkeskustelut ja ideat, joita hanketta koskien käytiin. Lisäksi kuvasin hankkeen vaiheita kuvin sekä kuvioin. Dokumentointi helpotti hankkeen jouhevaa etenemistä, sillä työn aikaisempiin vaiheisiin oli helppoa palata ja kerrata sekä uudelleen arvioida hankkeen vaiheita.

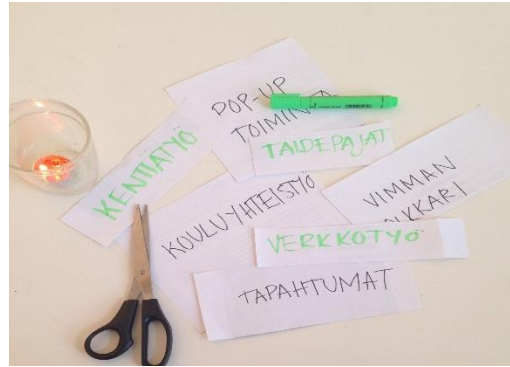
Hankkeen aikana käytettiin erilaisia tiedonkeruumenetelmiä, kuten haastatteluja, benchmarkingia, hankkeen kohderyhmän osallistamista, fokusryhmähaastattelua, kirjallista materiaalia sekä koulutuksia ja keskusteluja. Reflektointi sekä aktiivinen palautteen kerääminen niin toimijoilta kuin nuoriltakin toimivat koko kehittämishankkeen kulmakivenä.

Palautteen ja reflektoinnin pohjalta hanketta arvioitiin ja uudelleen suunniteltiin jatkuvasti. Se oli ikään kuin jatkuvassa liikkeessä viimeiseen ryhmäblogitapaamiseen saakka. Ihimilliset tekijät muuttivat välillä hankkeen ennalta suunniteltua vaiheistusta, mutta loppujenlopuksi nämä tekijät vain ohjasivat hanketta parempaan ja toimivampaan suuntaan.

6.2 Nuorten ja toimijoiden osallistaminen hankkeen aloitusvaiheessa

Kehittämishankkeen aloitusvaiheena toimivat kehittämispäivät 13–14.11.2014 Sauvon Ahtelassa. Salosen (2013, 17) mukaan aloitusvaihetta voidaan pitää hankkeen ideointivaiheena ja liikkeelle panevana voimana. Aloitusvaihe sisältää ilmaistun kehittämistarpeen, kehittämistehtävän sekä ajatuksen mukana olevista toimijoista ja heidän osallistumisestaan sekä sitoutumisesta työskentelyyn.

Päivien aikana kävimme läpi kesän ja syksyn 2014 tavoittamisenmenetelmien toimivuutta ja pohdimme, minkälaisilla vielä toimivammilla tavoilla voisimme tavoittaa nuoria paremmin. Kehittämispäivillä käytimme aluksi Brainstorm-menetelmää siten, että jokainen sai esittää ideoita siitä, minkälaisia tavoittamisen menetelmiä voisimme käyttää työssämme tulevaisuudessa. Ideoita syntyi Pop-up toiminnasta tapahtumien järjestämiseen ja Olkkari-toiminnan laajentamiseen. Kirjasimme syntyneiden ideoiden lisäksi hankkeen käynnistämishetkellä käytössä olevat menetelmät papereille (Kuva 1). Lopuksi äänestimme toimivammiksi koetut menetelmät. Parhaiten ääniä sai kenttätyö sen jälkeen Vimman Olkkari-toiminta ja kolmanneksi verkossa tehtävä työ.

Kuva 1. Toimivien menetelmien ideointia kehittämispäivillä.

Koska Vimman Olkkari ja kenttätyö olivat jo olemassa olevaa toimintaa, päätimme, että minä ja työparini alamme kehittämään tavoittamisenmenetelmää, jossa käytämme hyödyksi verkkoa. Toikko ja Rantanen (2009, 72) korostavat, että ideointivaiheessa on erittäin tärkeää keskittyä dialogiseen ja vuorovaikutukselliseen työotteeseen. Dialogi menetelmänä vaatii vahvaa läsnäoloa, toisen kuuntelemista ja toimivaa vuorovaikutusta. Tämän vuoksi kävimme vielä yhdessä työyhteisömme kanssa dialogisesti keskustelemalla läpi, minkälaista työtä voisimme tehdä verkossa. Päädyimme siihen, että koska nuoret ovat oman elämänsä parhaita asiantuntijoita, haluamme osallistaa heidät vahvasti mukaan toiminnan ideointiin – ja suunnitteluun. Ideointivaiheessa sovimme, että työyhteisömme toimii tukenamme koko hankkeen ajan ja osallistuu ideointiin.

Halusimme toimia kehittämishankkeessa mahdollisimman asiakaslähtöisesti, joten osallistimme vahvasti nuoret mukaan ideoimaan, minkälainen menetelmä olisi toimiva ja miten nuoret olisivat itse halunneet löytää etsivän työn asiakkuuteen. Suunnittelimme toiminnallisia tuokioita Vimman Olkkariin, jossa nuoret saivat ideoida aihetta. Ala - Kauhaluoman (2000, 54) mukaan asiakaslähtöisyys voi syntyä vain työntekijän ja asiakkaan vuorovaikutuksessa ja dialogissa, jossa asiakkaan oma näkemys tulee huomioiduksi. Nuoret ovat oman

tilanteessa asiantuntijoita ja he pystyvät parhaiten määrittelemään tarvitsemansa palvelut ja niiden toimivimmat muodot.

Toiminnallisilla menetelmillä tarkoitetaan erilaisia työskentelymenetelmiä, joissa ei anneta valmiita vastauksia, tai ohjata ryhmää vaan luotetaan siihen, että ryhmä synnyttää itse prosessin, joka johtaa haluttuun lopputulokseen. Toiminnallisia menetelmiä ohjattaessa on erittäin tärkeää virittäytyä aiheena olevan asian äärelle. Kun ryhmässä päästään keskittyneeseen tilaan, voidaan todeta, että toiminnan aikana syntyy kuin itsestään jo jotakin, mitä kenenkään ei tarvitse tekemällä tehdä. Virittäytymisen avulla saadaan ryhmän jäseniä yhä enemmän käsillä olevaan hetkeen. (Lindqvist 2005, 13; Tuomisto 2005, 64.)

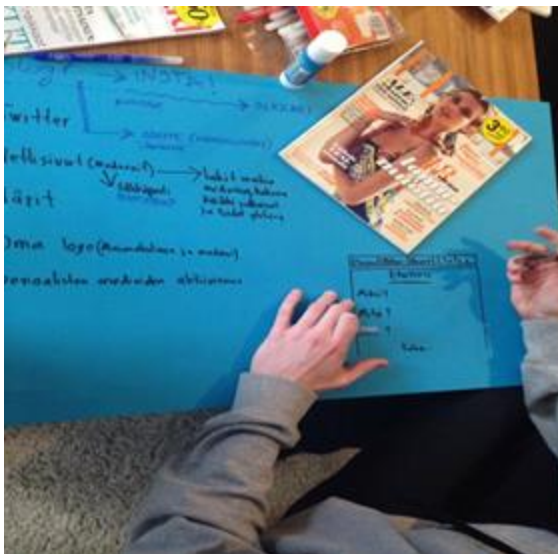
Toiminnallisissa menetelmissä käytimme virittäytymisen tueksi usein tunnekortteja (Kuva 2). Halkolan (2009, 179) mukaan tunnekortit ovat tarkoitettu tunteiden ilmaisuun, nimeämiseen ja sanoittamiseen tueksi. Tunnekorttien avulla on usein helpompi tuoda esille omia ajatuksia ja tuntemuksia. Tunnekortit sopivat erityisesti ryhmätyöskentelyyn virittäytymiseen, hyvän energian tuomiseen sekä luottamuksen synnyttämiseen osallistujien keskuudessa.

Kuva 2. Tunnekortit virittäytymisen apuna.

Nuoret olivat toisilleen entuudestaan tuttuja Vimman Olkkaritoiminnasta, joten virittäytymisen jälkeen heidän oli helppoa lähteä toimimaan yhdessä. Nuoret ideoivat ja suunnittelivat heidän mielestään toimivaa tavoittamisenmenetelmää yhteensä neljällä eri kerralla. Työskentelyistä syntyi useita hienoja mind mappeja ja ideakarttoja, jossa he esittivät erilaisia ajatuksia toimivasta menetelmästä. Ideointivaiheessa nuorten toiminnassa korostui dialogisuus niin meidän työntekijöiden kuin muiden nuortenkin kanssa. Toisen huomioon ottamista sekä yhdessä työskentelyä oli mahtavaa seurata.

Monien vaihtoehtojen ja suunnittelukertojen jälkeen nuoret päätyivät siihen, että he olisivat halunneet tulla itse etsivän nuorisotyön asiakkaiksi mielekkään toiminnan kautta, jossa he olisivat saaneet ensin tutustua työntekijöihin ja samalla tavata muita jo etsivän työn asiakkaina olevia nuoria (Kuva 3). Nuoret toivoivat, että toiminta olisi ollut ryhmäblogin kirjoittamista. Blogipajan monipuolisuus ja mahdollisuus käyttää hyödyksi myös taiteellista osaamista kiinnosti nuoria. Nuorten idean pohjalta lähdimme yhdessä työparini kanssa viemään ideaa käytäntöön.

Kuva 3. Esimerkki tuotos nuorten suunnittelutuokiosta

6.3 Benchmarking suunnitteluvaiheen tukena

Salosen (2013,19) mukaan aloitusvaiheen jälkeen seuraa kehittämishankkeen suunnitteluvaihe. Suunnitteluvaiheessa hankkeidea kirkastetaan, tehdään hankkeesta kirjallinen kehittämissuunnitelma, jossa ilmenee tavoitteet, ympäristö, vaiheet, toimijat sekä dokumentointitavat ja niiden käsittely.

Suunnitteluvaiheessa käytimme hyväksemme myös Benchmarking-menetelmää. Koska emme aikaisemmin olleet toteuttaneet blogipaja-idean tapaista toimintaa etsivässä nuorisotyössä, halusimme saada toiminnasta lisää tietoa sekä tutustua toimiviin malleihin, jotta voisimme tuottaa nuorille mahdollisimman hyvää ja asiantuntevaa toimintaa. Hotasen ym. (2001, 6.) mukaan benchmarkingilla ei ole varsinaista suomenkielistä termiä, vaan se on jäänyt käyttöömme lainasanana.

Benchmarkingista puhutaan kirjallisuudessa kuitenkin myös suomennetuilla termeillä, kuten vertailuoppiminen, vertaisanalyysi tai vertailukehittäminen. Tiivistetysti benchmarking on menetelmä, jolla systemaattisesti opitaan hyviltä esikuvilta. Tarkoituksena on saada tietoa ja taitoa, jotka voidaan muuntaa oman organisaation tarpeita ja kehittämistarpeita vastaaviksi. Vaikka benchmarkingin perusidea on vertailu, tarkoituksena ei kuitenkaan ole kopioida suoraan toisen toimintaa vaan oppia toisten onnistumisista ja soveltaa toiminta oman organisaation toimintaan ja kulttuuriin soveltuvaksi. (Hotanen ym. 2001,6.)

Kävimme benchmarkkaamassa Turun Tyttöjen Talon blogitoimintaa, johon osallistuu kerran viikossa 12–28-vuotiaita tyttöjä ja nuoria naisia tekemään yhteistä blogia. Vertailuoppimme myös Nuortenpalvelut ry:n etsivästä nettityöstä. Etsivä nettityö on suunnattu nuorille, jotka haluavat jutella aikuisen kanssa verkossa joko päivittäisestä elämästään tai ongelmistaan. Tarvittaessa nettietsivät ohjaavat nuoria paikallisten etsivien palvelujen piiriin. Lisäksi tutustuimme Verke:n toimintaan. Verke on yksi opetus- ja kulttuuriministeriön

nimittämistä nuorisotyön valtakunnallisista palvelu- ja kehittämiskeskuksista. Verke kouluttaa ja konsultoi, tuottaa ja levittää tietoa, sekä kehittää digitaalista nuorisotyötä yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.

Benchmarking oli menetelmänä todella toimiva suunnitteluvaiheessa. Sen kautta kehittämishanke sai todella paljon uusia näkökulmia verkkotyöhön ja auttoi käsittelemään verkkoulottuvuutta rajattomana mahdollisuutena täydentämään jo olemassa olevia työmuotoja. Lisäksi saimme yhteistyökumppaneiltamme todella hyviä käytännöllisiä vinkkejä blogin visuaalisesta ilmeestä blogipajan sisältöön.

Suunnitteluvaiheessa pidimme lisäksi työparini kanssa palaverin, jossa kävimme läpi niin nuorten kuin työntekijöidenkin sekä Benchmarkingin kautta syntyneitä ideoita ja ajatuksia. Hahmottelimme ajatukset paperille tekstin ja kuvioiden avulla. Nuorten ja toimijoiden ideat ja ajatukset täsmäsivät suurimmaksi osaksi hyvin, joten pystyimme kirjoittamaan niiden pohjalta auki hankkeen tavoitteet ja huolellisen alustavan suunnitelman dokumentointitavoista ja siitä, miten pääsemme asetettuun tavoitteeseen (Liite1). Hyväksytimme suunnitelmamme kehittämispalaverissa. Salosen (2013, 17) mukaan suunnitteluvaiheessa toimijat eivät voi vielä tietää tarkasti, mikä hankkeen edetessä toimii tai onnistuu, tärkeintä on kuitenkin, että työskentely on suunniteltu mahdollisimman huolellisesti.

Suunnitelman auki kirjoittamisen jälkeen esitimme ideamme muulle työyhteisöllemme ja hyväksytimme sen myös organisaation johdolla. Sovimme, että työyhteisömme toimii mentorinamme hankkeen ajan ja minä ja työparini toteutamme hankkeen käytännössä. Kävimme yhdessä myös läpi, minkälaista osaamista tulemme tarvitsemaan hankkeen edetessä, ja teimme karkean suunnitelman koulutuksista ja benchmarking-kohteista.

6.4 Hankkeen esi- ja työstövaihe

Esivaiheessa kehittämishankkeen tekijät siirtyvät ympäristöön, jossa varsinainen työskentely toteutuu. Käytännössä kenttätyön esivaihe voi olla ajallisesti lyhyt ja suunnitelman nopeaa läpilukua sekä tulevan työskentelyn organisointia. Suunnitelman hyväksymisen jälkeen kentälle siirtyminen tapahtuu nopeasti. Jos näiden välinen aika venyy viikoiksi tai jopa kuukausiksi, on esivaiheeseen syytä panostaa, jotta tekijät välttyisivät turhalta työltä. (Salonen 2013, 17.)

Hankkeen esivaiheessa suunnittelimme ja toteutimme työparini kanssa mainoksen (Liite 2) ensimmäistä blogipajaa varten. Jaoimme mainosta nuorten toiveiden mukaisesti Facebookissa, Instagramissa, nuorisotaloilla sekä tiedotimme pajasta yhteistyökumppaneillemme. Suunnitteluvaiheessa hyväksyimme mainoksen vielä blogipajansuunnitteluun osallistuneille nuorilla. Ennen mainoksen lähettämistä muokkasimme ja viimeistelimme sen heidän toiveidensa mukaisesti.

Lisäksi avasimme nettiin blogipohjan. Olimme saaneet hyviä vinkkejä blogin ulkoasusta ja käytännön toteutuksesta Nuortenpalvelut ry:stä. Lisäsimme blogiin johtavan linkin blogipajamainokseen, jotta nuoret pääsivät jo tarkastelemaan blogia, ennen varsinaisen sisällön julkaisemista. Blogi ei kuitenkaan ollut aloitusvaiheessa täysin tyhjä, vaan sieltä löytyi pajan mainos, sekä lyhyt esittely siitä, miksi blogipohja on luotu ja minkälaista sisältöä sinne olisi tarkoitus tuottaa. Ennen työstövaiheeseen siirtymistä, kävimme vielä yhdessä läpi hankesuunnitelman ennen työstövaiheeseen siirtymistä.

Salosen (2013, 18) mukaan työstövaihe on kehittämishankkeessa toiseksi tärkein vaihe suunnitteluvaiheen jälkeen. Tässä vaiheessa toimijat työskentelevät käytännössä jopa päivittäin kohti yhdessä sovittua tavoitetta ja tuotosta.

Vaiheena työstämisen voidaan ajatella olevan kaikkein pisin ja vaativin. Tämän vaiheen aikana realisoituvat kaikki kehittämishankkeen osatekijät: toimijat, heidän vastualueensa ja roolinsa, TKI-menetelmät, materiaalit, aineistot sekä dokumentointitavat.

Työstövaiheessa huomioidaan erityisesti, miten asetettu tavoite voitaisiin saavuttaa. Tässä vaiheessa saatetaan joutua täsmentämään tai muuttamaan jotain tutkimusprosessin alussa tehtyjä ratkaisuja. Näin joudutaan toimimaan varsinkin niissä tutkimuksissa, jotka tutkivat ihmisiä laadullisella tutkimusmenetelmällä. (Vilkkä 2005; Toikko & Rantanen 2009; Heikkilä ym.2008; Salonen 2013.)

Tämä johtuu siitä, että ihmistä ja hänen toimintaansa ja ajattelua tutkiessa vastaan tulee tilanteita, jotka eivät ole ennakoitavissa. Kehittämistyön arvioinnin kautta selkeytyy, mihin suuntaan kehittämistyötä kannattaa jatkaa. Arvioinnin kautta myös alussa asetetut suunnitelmat ja toteutusvaiheeseen suunnitellut ratkaisut saattavat muuttua. (Vilkkä 2005; Toikko & Rantanen 2009; Heikkilä ym.2008; Salonen 2013.)

Hankkeen työstövaiheessa toteutimme käytännössä nuorten suunnitteleman ja nimeämän Mun Kesä- blogipajan yhdessä työparini kanssa. Työstövaihe sujui mielestäni hyvin, kiitos perinpohjaisen suunnittelu- ja esivaiheen, jossa olimme tehneet kovasti töitä oman ammattitaitomme kehittämiseksi. Olimme myös rakentaneet mahdollisimman tarkat raamit ja toimintatavat Blogipajan pohjalle. Emme suunnitelleet blogipajan sisältöä tarkasti kerta kerralta, vaan teemoitimme tapaamiset, koska halusimme, että nuoret tuovat mahdollisimman paljon omia ajatuksiaan ja toiveitaan pajan toteutukseen. Teemoittelu antoi myös liikkumavaraa, jos jokin asia todetaan käytännön työssä toimimattomaksi.

7 BLOGIPAJAN TOTEUTUMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ

7.1 Mun Kesä-blogipaja

Blogipaja toteutui käytännössä kaksi kertaa kolmena päivänä viikossa. Ensimmäinen blogipaja toteutettiin 3-5.7.2015. Ensimmäinen blogipaja haluttiin nuorten toiveiden mukaan toteuttaa mahdollisimman pian sen jälkeen, kun koulu tai muu aktivoiva toiminta päättyy. Usein kesä on aikaa, jolloin moni nuori tippuu palvelujen ulkopuolelle, koska silloin muina vuodenaikoina aktivoivat toimenpiteet päättyvät ja useat nuoria tukevat tahot ovat kiinni kesälomien vuoksi.

Ensimmäiseen Mun Kesä-blogipajaan (Kuvio 5) osallistui jokaisella kerralla 4-6 nuorta. Se toteutettiin fyysisesti Nuorten taide- ja toimintatalo Vimmassa, etsivien työtilassa, josta löytyy hyvät ja viihtyisät tilat myös toiminnallisten tuokioiden käyttöön. Blogipajaa varten olimme varanneet jokaiselle osallistujalle padin sekä muuta materiaalia, kuten katuliituja, kyniä, paperi, lehtiä ja muovailuvahaa, jonka avulla pystyisi tuottamaan materiaalia blogin sisällöksi. Ensimmäisen blogipajan aikana keskityimme nuorten ryhmäyttämiseen sekä blogimaailmaan tutustumiseen. Kävimme myös nuorten kokemuksiensa kautta läpi, miten verkossa kannattaa esiintyä. Ensimmäisen blogipajan aikana nuoret julkaisivat ohjaajien avustuksella tuotoksiaan blogiin.

Kerta	Tavoite	Menetelmät	Tuotos blogiin
1)	<ul style="list-style-type: none"> - Ryhmätoiminnan esittely ja sen käytänteiden läpikäynti - Osallistujien ryhmäyttäminen - Blogiin tutustuminen - Tulevan toiminnan suunnittelu 	<ul style="list-style-type: none"> - Fiiliskierros -Toiminnalliset menetelmät - 	<ul style="list-style-type: none"> -Jokaisen osallistujan Mun kesä -unelmakartta

(jatkuu)

Kuvio 5 (jatkuu).

2)	<ul style="list-style-type: none"> - Miettä, miten sosiaalisessa mediassa kannatta esiintyä - Itse valitsema tuotos blogiin - Blogissa julkaisemisen opettelua 	<ul style="list-style-type: none"> - Netiketin läpikäyminen keskustellen ja nuoria osallistaen - Toiminnalliset- ja taiteelliset menetelmät 	<ul style="list-style-type: none"> - Katuliitutaide - Runo - Valokuvia - Pianonsoittoa
3)	<ul style="list-style-type: none"> - Keskenjääneiden tuotosten loppuunsaattaminen - Palautteen kerääminen ja seuraavan blogipajan suunnittelua 	<ul style="list-style-type: none"> - Toiminnalliset ja taiteelliset menetelmät - Puolistrukturoidut kyselyt 	<ul style="list-style-type: none"> - Katuliitutaide - Unelmakarttoja - Mainosteksti seuraavaa blogipajaa varten

Kuvio 5. Ensimmäisen Blogipajan runko

Toinen Blogipaja toteutettiin 25–28.9.2015 (Kuvio 6) Toisen blogipajan ajankohdalla ei nuorten mielestä ollut väliä, mutta me ohjaajat halusimme sen elokuun loppupuolelle, koska toivoimme pajan tavoittavan ne nuoret, jotka olivat kesän aikana pudonneet koulusta, töistä tai muusta heitä aktivoivasta toiminnasta. Ensimmäisen Blogipajan aikana saadun palautteen pohjalta suunnittelimme, toimittamme enemmän pois Vimmast.

Kerta	Tavoite	Menetelmät	Tuotos Blogiin
4)	<ul style="list-style-type: none"> - Ryhmätoiminnan ja blogin esittely uusille ryhmäläisille sekä heidän tutustuttaminen ryhmään. - Äänestys katsottavasta elokuvasta - Video blogiin nuorten valitsemasta toiminnasta 	<ul style="list-style-type: none"> - Toiminnalliset menetelmät - Äänestys - Videointi 	<ul style="list-style-type: none"> - Video katuliiduilla taiteilusta

(jatkuu)

Kuvio 6 (jatkuu).

5)	- Tehdä elokuva-arvostelu nuorten valitsemasta elokuvasta	- Dialoginen keskustelu -Kirjoittaminen	Elokuva-arvostelu
6)	- Tehdä kahvila arvostelu nuorten valitsemasta kahvilasta	- Dialoginen keskustelu -Kirjoittaminen	Kahvila arvostelu

Kuvio 6. Toisen Mun Kesä- Blogipajan runko

Blogipajan tavoitteena oli toimia tavoittamisen menetelmänä ja matalana kynnyksenä etsivän nuorisotyön asiakkuuteen. Tavoitteena ei niinkään ollut hienon ja kattavan sisällön luominen blogiin, vaan nuorten osallistaminen toimintaan, heidän sosiaalisen rohkeuden vahvistaminen sekä nuoren omasta halusta etsivän nuorisotyön asiakkuuden alkaminen. Blogipajan aikana nuori pääsi tutustumaan työntekijöihin sekä muihin nuoriin, jotka ovat etsivän työn asiakkaina.

7.2 Blogipajan runko

Nuoret olivat hankkeen suunnitteluvaiheessa toivoneet, että tarjolla olisi jokaisella kerralla jotakin syötävää. Tämän vuoksi Blogipaja alkoi jokaisena kertana samaa kaavaa noudattaen. Ensin joimme yhdessä teetä tai kahvia ja söimme pienen välipalan. Välipalan aikana vaihdoimme samalla kuulumiset ja ohjaajat huolehtivat, että jokainen tuli kuulluksi ja sai halutessaan kertoa ne asiat, joita halusi tuoda myös muiden kuultavaksi.

Huttusen ym.(2014, 43) mukaan kaikki ryhmätapaamiset onkin hyvä aloittaa ja päättää fiiliskierroksella. Fiiliskierroksen aikana kaikki osallistujat saavat kertoa kuulumisensa. Tällä tavoin ohjaajat saavat kuvan osallistujien mielentilasta ja pystyvät ottamaan sen huomioon toimintaa ohjattaessa. Samalla myös viestitään

muille osallistujille, että välitetään toisista, mikä on todella tärkeä yhteisöllisyyden tunteen lisäämisessä.

Jokainen blogipajan ryhmätapaaminen koostui aina uudesta toiminnasta sen sijaan, että sama toiminta jatkuisi monen ryhmätapaamisen ajan. Tätä periaatetta toteutettiin sen takia, että uusienkin jäsenien olisi helppoa tulla toimintaan mukaan. Samankaltainen toiminta oli todettu toimivaksi myös Turun Tyttöjen Talon blogitoiminnassa, jossa kävimme tutustumassa hankeen suunnitteluvaiheessa, keväällä 2015.

Päivitimme blogiimme jokaisella kerralla nuorten tuotoksia (Kuva 4.), sillä Huttusen (2015, 15) mukaan sosiaalisen median kanavia ei kannata ottaa nuorten kanssa työskennellessä käyttöön, tai muun työskentelyn apuvälineeksi, jos niille ei luo sisältöä, kommunikoi niiden välityksellä tai seuraa aktiivisesti omia julkaisukanaviaan. Tyhjä tai todella harvoin täydentyvä blogi, jossa ei ole päivityksiä ja jota kukaan ei seuraa, ei ole sosiaalisen median käyttötarkoituksen mukainen.

Kuva 4. Blogiin päivitettyä materiaalia Mun Kesä-blogipajasta.

Blogipajalaisilta kerättiin jokaisella kerralla palautetta, jotta pystyimme tarkastamaan, vastaako ryhmätoiminta sille asetettuja tavoitteita ja kokevatko ryhmäläiset osallisuuden ja yhteisöllisyyden tunnetta. Nuorille annetaan mahdollisuus vaikuttamiseen ja toiminnan kehittämisen palautetta pyytämällä ja siihen mahdollisuuksien mukaan vastaamalla. Ryhmätoiminnasta voidaan kerätä palautetta joko suullisesti tai lomakkeella. (Aalto-Kallio ym. 2011, 45; Huttunen ym. 2014, 52.)

Turun kaupungin etsivän nuorisotyön blogitoiminnasta kerättiin jokaisen kerran jälkeen nuorilta palautetta suullisesti. Emme käyneet läpi lopetusvaiheessa enää samanlaista fiiliskierrosta kuin aloitusvaiheessa, vaan pyrimme keskustelemaan jokaisen nuoren kanssa henkilökohtaisesti ja keräämään heiltä näin palautetta ja ideoita seuraaviin tapaamisiin. Päädyimme tämänlaiseen ratkaisuun, koska halusimme varmistaa, että jokainen nuori tulee kohdatuksi myös yksilönä. Käytännön syistä tämä ratkaisu toimi myös siksi, että pajan toiminta haluttiin pitää klo 13:00–16:00 välillä avoimena ja nuoret saattoivat lähteä kesken pajan muihin menoihin.

Blogipaja kesti yhteensä kolme päivää, ensimmäisen ja toisen pajan jälkeen keräsimme nuorilta vielä kirjallisen palautteen (Liite 3) koska halusimme että myös ne, jotka ilmaisevat itseään paremmin kirjoittamalla, saavat annettua palautetta omimmalla tavallaan. Palautelomakkeesta tehtiin mahdollisimman yksinkertainen, jotta jokainen jaksaisi sen täyttää, mutta avoimilla kysymyksillä annettiin mahdollisuus kirjoittaa enemmänkin omia ajatuksia auki.

Ryhmätapaamisten päätyttyä refleктоimme työparini kanssa ryhmäkerrasta nousuvia fiiliksiä sekä kävimme läpi nuorilta saatua palautetta. Olimme varanneet reflektointiin jokaisen kerran jälkeen noin tunnin työaika, jonka aikana myös dokumentoin havaintojamme hankepäiväkirjaan. Palasimme havaintoihimme sekä

nuorilta saatuun palautteeseen aina seuraava kertaa suunnitellessamme. Korjasimme toimintaamme niiden mukaan ja keskityimme toiminnan kehittämiseen. Huttusen ym. (2014, 50.) mukaan ohjaajien kannattaakin käydä läpi, mitä tapaamisen aikana onnistui, mikä tuntui haasteelliselta ja mihin voisi kiinnittää enemmän huomiota seuraavaa kertaa ajatellen. Reflektoinnin kautta saadut oivallukset mahdollistavat niin ohjaajien kuin koko toiminnan kehittymisen.

7.3 Fokusryhmähaastattelu blogipajan arvioinnin tukena

Blogipajan lopullisen arviointiin ja sen kehittämismahdollisuuksien kartoittamisen tueksi päädyttiin fokusryhmähaastatteluun. Olin jo tässä vaiheessa vaihtanut työpaikkaani toisalle, mutta entiset työtoverini lähettivät minulle nuorten suostumuksella blogipajaan osallistuneiden yhteystiedot. Olin nuoriin yhteydessä ja sovimme tapaamisen Mun Kesä blogipajan toimintaympäristöön nuorten taide- ja toimintatalo Vimmaan.

Vaikka olimme keränneet nuorilta jo palautetta keskustelemalla, sekä puolistrukturoidulla kyselyllä, halusin syventää palautteen keräämistä fokusryhmähaastattelulla. Mäntyrannan & Kailan (2008, 1507. 1508) mukaan fokusryhmähaastattelun on joustava ja siksi se soveltuu hyvin vastaamaan monenlaisiin tutkimuskysymyksiin. Yleensä sen avulla selvitetään haastateltavien näkemyksiä, kokemuksia ja mielipiteitä. Fokusryhmähaastattelua voi käyttää tutkimusmenetelmänä joko itsekseen tai yhdistettynä johonkin toiseen menetelmään. Sen avulla voi esimerkiksi syventää kyselytutkimuksella saatua tietoa.

Fokusryhmähaastattelu on laadullinen tutkimusmenetelmä, sen avulla pyritään ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä. Menetelmä antaa vastauksia kysymyksiin kuten: miksi, kuinka, mitä ja miten. Menetelmänä fokusryhmähaastattelu soveltuu

hyvin kehittämistyöhön. Sen kautta voidaan kartoittaa toimijoiden käsityksiä asiasta, jota kehitetään. Haastateltavilta voidaan kysyä esimerkiksi kehittämistoiminnan tavoitteita, kehittämiskohteiden tärkeysjärjestystä sekä toimintamallien hyviä ja huonoja puolia. (Mäntyranta & Kaila 2008, 1507–1512; Toikko & Rantanen 2009, 145.)

Käytännössä on todettu, että noin 4-6 osallistujan ryhmät toimivat tehokkaimmin, sillä pienemmissä ryhmissä yksittäisten henkilöiden rooli voi korostua liikaa, kun taas suuremmissa ryhmässä jäsenten tasavertainen osallistuminen vaikeutuu. Fokusryhmähaastatteluun sisältyy myös ajatus keskusteluteeman fokusoimisesta ja keskustelun runko pyritään luomaan mahdollisimman selkeäksi. Pääkysymys pyritään fokusoimaan mahdollisimman tarkaksi, esim. nuorten mielipide Mun Kesä-blogitoiminnasta. Aluksi keskustelua käydään kuitenkin yleisemmällä tasolla ja laskeudutaan pikkuhiljaa pääkysymyksen äärelle. Keskustelu muodostaa tutkimusaineiston, joten tavoitteena on saada mahdollisimman paljon puhetta haastateltavien kesken. (Toikko & Rantanen 2009, 145.)

Haastattelu kestää noin kaksi tuntia (Toikko & Rantanen, 145). Haastattelijan tehtävänä on huolehtia, että ilmapiiri haastattelutilanteessa on avoin ja salliva. Näin erilaisia käsityksiä ja mielipiteitä uskalletaan esittää. Haastattelijan tehtävä on hoitaa myös mahdollisesti syntyvät ongelmat ja puututtava konfliktihin sekä tilanteisiin, jotka saattavat loukata osallistujaa. Myös hiljaiset osallistujat on huomioitava, samoin liikaa hallitsevat. Fokusryhmähaastattelussa haastateltavat vaikuttavat toisiinsa, samoin haastattelija kertyvään aineistoon. (Mäntyranta & Kaila 2008,1507–1511.)

Haastatteluryhmistä ja osallistujista kirjataan ylös perustiedot: missä ja milloin haastattelu pidetään, keitä ovat haastattelijat ja keitä haastateltavat. Haastatelta-

vista kirjataan ylös perustiedot kuten ikä ja koulutus sekä muut tutkimuksen kannalta tärkeät asiat. Fokusryhmähaastattelu tallennetaan. Tässä on tärkeää huomioida välineiden laatu. Välineinä voi käyttää nauhuria tai videointia. Tallennettu aineisto litteroidaan eli kirjoitetaan tekstiksi. Tutkittaessa ihmisten mielipiteitä ja näkemyksiä, aineiston sanatarkka litterointi riittää. (Mäntyranta & Kaila 2008, 1507–1511.)

Toteutin fokusryhmähaastattelun Blogipajojen jälkeen. Haastatteluun osallistui yhteensä viisi nuorta, jotka olivat olleet mukana kehittämishankeessa suunnittelu- ja ideointivaiheesta saakka sekä osallistuneet blogipajaan. Kirjasin haastatteluun osallistuvien perustiedot ylös. Olin valmistautunut haastatteluun kirjaamalla ylös kysymyksiä ja teemoja, joihin halusin kuulla nuorten mielipiteen. Haastattelu kesti yhteensä noin kaksi tuntia, jonka aikana nauhoitin käydyn keskustelun. Haastattelun aikana oli helppoa pitää tunnelmaa avoimen aja kevyenä, sillä olimme ehtineet tutustua blogipajan aikana jo niin hyvin toisiimme.

7.4 Fokusryhmähaastattelun aineiston analyysi

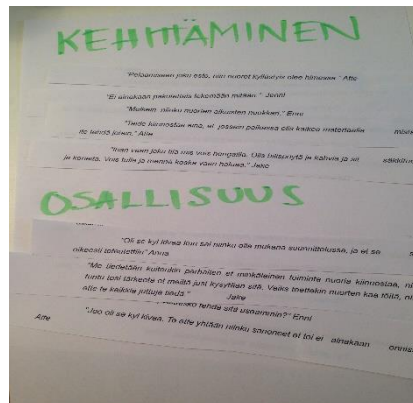
Tutkimuksen ytimen muodostavat aineiston analyysi, tulkinta ja johtopäätösten teko. Tutkijan tulee valita sellainen analyysitapa, jonka avulla on parhaiten saatavissa vastaukset tutkimustehtäviin. Analyysia tehdessä tutkijalle selviää se, millaisia vastauksia hän asettamiinsa kysymyksiin saa. Pyrittäessä ymmärtämään kuvattavaa ilmiötä, käytetään usein laadullista analyysia ja tehdään aineistosta päätelmiä. (Hirsjärvi ym. 2009, 221- 224.)

Laadullinen analyysi voidaan jakaa induktiiviseen (yksittäisestä yleiseen) ja deduktiiviseen (yleisestä yksittäiseen) analyysiin. Laadullisen analyysin tulokset voidaan jakaa esimerkiksi luokiteltuina teemoina tai teoreettisena mallina. Yleensä aineistonanalyysi tuottaa teemoja tai luokkia. Teemat tai luokat nimetään ja niiden sisältöä kuvaillaan, ja lisäksi niihin liitetään aineistosta niiden sisältöön liittyviä tekstilainauksia. (Mäntyranta & Kaila 2008,1511; Tuomi & Sarajärvi 2009.)

Työelämän käytännön kehittämistoiminnassa ei usein ole aikaa yhtä perusteelliseen aineiston analyysiin kuin perinteistä tutkimusta tehdessä. Kehittämistoiminnassa tuotetun tiedon on tarkoitus ohjata kehittämisprosessin suuntaa ja aineistosta tarvitaan nopeita vastauksia. Kehittämistoiminnassa onkin mietittävä sitä, mikä on paras tapa analysoida aineistoa. (Toikko & Rantanen 2009, 121.)

Yksinkertaisimmillaan aineistoa voi järjestää luokitellen. Aineiston teemoittelu on luokittelun kaltaista, mutta siinä huomio kiinnittyy siihen, mitä kustakin teemasta haastateltavat ovat sanoneet. Aineistoa jaotellaan aihepiireittäin, mikä mahdollistaa aineistossa esiintyvien teemojen vertailun. Aineistosta etsitään teemoihin liittyviä näkemyksiä. Käytettäessä teemahaastattelua, muodostavat haastattelun teemat jäsenyyksen aineistoon jo valmiiksi. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 93.)

Litteroin fokusryhmähaastattelun kirjoittamalla käydyn keskustelun ylös. Tämän jälkeen teemoittelin aiheet, jotka nostin esille haastattelussa, ja joihin nuoret antoivat kommenttejaan. Kirjoitin nuorten keskustelusta poimitut pätkät teemojen alle, jotta kokonaiskuva blogipajan arvioinnista ja kehittämis ehdotuksista selkenisi paremmin (Kuva 5). Teemoiksi muodostuivat hankkeen kannalta oleelliset asiat: osallisuus, hankkeen onnistuminen, verkon toimivuus etsivässä nuorisotyössä ja tavoittamisen menetelmänä sekä kehittämis ehdotukset. En halua julkaista fokusryhmähaastatteluun osallistuneiden nuorten nimiä, joten käytän heistä nimimerkkejä: Anna, Jake, Enni, Atte ja Jenni.

Kuva 5. Fokuserhmähaastattelun teemoittelua.

Nuorten kokemus osallisuudesta ja osallistamisesta hankeen ideointi- ja suunnitteluvaiheen aikana:

”Oli se kyl kivaa kun sai niinku olla mukana suunnittelussa, ja et se sit oikeesti toteutettiin” Anna

”Me tiedetään kuitenkin parhaiten et minkälainen toiminta nuoria kiinnostaa, niin tuntu tosi tärkeetä et meiltä just kysytään sitä. Vaiks teettekin nuorten kaa töitä, niin ette te kaikkia juttuja tiedä.” Jake

”Tykkäsin ideoida, voitaisko tehdä sitä useammin?” Enni

”Joo se oli hieno juttu et saatiin suunnitella tätä juttua. Te ette yhtään niinku sanoneet et toi ei ainakaan onnistu.” Atte

Blogipajatoiminnan mielekkyys:

”Saatiin ite suunnitella et mitä halutaan tehdä ja tehtiin kokoajan jotain yhdessä ja menttiin paikkohin.” Jenni

"Oli hyvä jengi ja kahvia. Parasta kun pääsi piirtämän katuliiduilla ja sit se leffa oli hyvä." Anna

"Siistii kun oma runo pääsi blogiin ja oli tekemistä" Atte

Blogipajan toimivuus tavoittamisen menetelmänä:

"Oikeesti jos joku nuori haluaa vaan pelata himassa, niin sit se vaan pelaa himassa. Sen pitää eka ite kyllästy pelamiseen ja himassa oloon et se lähtee mihinkään." Jake

"Oli hyvä et oli joku paikka mihin tulla missä oli muita nuoria, mut tää toimi niin vähän aikaa ettei uusia kauheesti tullut." Atte

"Kyl täst oli paljon mainoksia facebookissa ja instassa, mut jos ei halua lähteä mihinkään mis on uusia ihmisiä, niin ei noi mainokset paljon auta" Enni

"En mä usko et mikään juttu toimii, jos ei ite halua lähteä mihinkään." Jenni

Blogipajan kehittämisestä:

"Tää oli vissin sellainen kokeilu, mut kyl mä halusin et tää jatkuu, niin olis tekemistä" Anna

"Kyl tää oli ihan sitä mitä me suunniteltiin, mut olis kivaa jos tää jatkuis kerran viikossa. Olis vaiks joku päämäärä mitä tehtäis pikkuhiljaa valmiiksi" Jake

"Tavattais ainakin kerran viikossa." Jenni

Verkkoulottuvuuden käytöstä etsivässä nuorisotyössä:

"Kyl verkkoo voi käyttää, mut ei pelkästään." Anna

"Ei nuorii kyl löydy mistään yhdeltä nettisivuilta. Etsivien pitäis soluttautuu johonkin nettipeliin tai virtuaalimaailmaan tai jotai jos haluu löytää jonkun himasta." Atte

"Ei ainakaan sillai ettei vois enää tavata ketään." Jenni

"Blogi on kyl jo vähän vanha juttu, nyt on jo kaikkee uutta mikä verkossa kiinnostaa." Enni

Tavoittamisen menetelmien kehittämisestä:

"Ihan vaan joku tila mis vois hengaillla. Olis bilispöytä ja kahvia ja sit säkkituolit ja koneita. Vois tulla ja mennä koska vaan haluaa." Jake

"Melkein niinku nuorten aikuisten nuokkari." Enni

"Taide kiinnostaa aina, et jossain paikassa olis kaikee materiaalia mistä vois ite tehdä jotain." Atte

"Ei ainakaan pakotettais tekemään mitään." Jenni

"Kahvii ja jotain lehtiä ja kirjoja." Anna

"Pelaamiseen joku esto, niin nuoret kyllästyis olee himassa." Atte

Yhteenvetona fokusryhmähaastattelusta voitaisiin todeta, että nuoret olivat todella tyytyväisiä siihen, että he saivat osallistua toiminnan suunnitteluun ja pohtia sitä, miten palveluiden ulkopuolella olevat nuoret tavoitettaisiin parhaiten. He pitivät itseänsä asiantuntijoina kyseisessä aiheessa ja olivat erittäin otettuja siitä, että heidän ideansa todella toteutettiin käytännössä.

Blogipajassa itsessään nuorten mielestä parasta oli, että sai tavata muita nuoria ja oli tekemistä kesä-aikana, jolloin suurin osa nuoria tukevista palveluista on kiinni. He olivat iloisia siitä, että saivat osallistua pajan suunnitteluun myös sen toteutusvaiheessa. Erityisesti nuoret pitivät toisesta blogipajasta, jolloin kävimme tutustumassa erilaisiin paikkoihin. Useat nuoret toivat esille sitä, että yksin ei tule lähdettyä oikein mihinkään kotoa. Nuoret toivoivat, että blogipajatoiminta olisi jatkunut vielä syksyllä kerran viikossa. Se olikin alkuperäinen suunnitelma, ja blogipajojen oli tarkoitus toimia ikään kuin toiminnan tiiviinä aloittamisena, mutta oman työpaikkavaihdokseni myötä se ei ollut valitettavasti mahdollista.

Fokusryhmähaastattelussa tuli myös ilmi, että blogitoiminta alkaa olla jo hiukan vanha juttu. Tämä korostaa erityisesti sitä, että jos nuorten kanssa työskennellessä halutaan hyödyntää verkkoa, ovat he parhaita asiantuntijoita kertomaan, mikä sovellus tai sosiaaliseen median muoto on tällä hetkellä ajankohtainen. Nuoret nostivat myös esille, että tietyltä nettisivustolta on mahdotonta löytää etsivän työn asiakkaita, koska nuorten verkon käyttö on niin laajaa.

Nuoria puhututti erityisesti palveluiden siirtyminen verkkomaailmaan. Nuoret olivat yksimielisesti sitä mieltä, että he eivät halua saada palvelua vain verkosta, vaan tarvitsevat kontaktia muihin nuoriin ja aikuisiin. Kysyttäessä parasta mahdollista tavoittamisenmenetelmää, nuoret vastasivat yksimielisesti, että nuorisotilan tapainen paikka, jossa voisi juoda kahvia, käyttää koneita ja viettää aikaa sekä harrastaa omaehtoisesta olisi kaikkein paras. Nuoret olivat myös sitä mieltä, että jos palveluiden ulkopuolella oleva nuori ei halua palveluita, niin häntä on lähes mahdotonta houkutella etsivän työn piiriin minkäänlaisen toiminnan kautta.

8 KEHITTÄMISHANKKEEN ARVIOINTI

8.1 Prosessin arviointi

Kehittämishankkeeni idea lähti suoraan työelämän tarpeesta tavoittaa nuoria uudella ja ajanmukaisella menetelmällä verkkoulottuvuutta hyväksikäyttäen. Tämän jälkeen hankeprosessia alettiin työstää suunnitelmallisesti kohti sille asetettuja tavoitteita. Hankeprosessin punaiseksi langaksi asetettiin nuorten osallistaminen heille suunnatun toiminnan kehittämiseen. Nuorten osallisuus ja osallistaminen onkin pysynyt koko prosessin ajan vahvana johtotähtenä, jota on ollut helppoa seurata. Prosessi eteni määrätietoisesti jatkuvassa dialogissa niin toimijoiden, sidosryhmien kuin hankkeen suunnittelu- ja toteutusvaiheeseen osallistuneiden nuorten kanssa.

Kehittämishanke oli ikään kuin jatkuvassa liikkeessä, ja se pyrki vastaamaan suunnitteluvaiheessa asetettujen raamien puitteissa niin toimijoilta kuin nuoriltakin saatuun palautteeseen. Hautalan ym. (2012, 71–72) mukaan kehittämistoiminnan prosessille on ominaista, että kehittämisen tavoitteet ja menetelmät tavoitteeseen pääsemiseksi voivat muuttua matkan varrella. Tavoitteiden ja toiminnan mielekkyyttä on tärkeää tarkastella kehittämishankkeessa mukana olevien toimijoiden kanssa.

Koen itse, että osallistamalla sidosryhmiä, yksikköme työntekijöitä ja nuoria jo hankkeen ideointi- ja suunnitteluvaiheeseen pääsimme parhaaseen lopputulokseen ja saavutimme hankkeelle asetetut tavoitteet. Toikon & Rantasen (2009, 90) mukaan hankkeen tuloksellisuuden ehtona pidetään tärkeimpien sidosryhmien osallistamista mukaan suunnitteluun sekä päätöksentekoon jo hankevalmistelun alusta lähtien. Näin varmistetaan eri tahojen tarpeiden ja intressien mahdollisimman hyvä huomioiminen. Osallistamisen kautta lisätään toimijoiden sitoutumista kehittämiseen ja sen lopputulokseen.

Hankeprosessin aikana sidosryhmämme toimivat ikään kuin mentoreinamme. He tarjosivat työyhteisöllemme räätälöityjä koulutuksia ja antoivat mahdollisuuden tutustua heidän toimintaansa. Sidosryhmiä osallistamalla säästimme hankkeen suunnitteluvaiheessa paljon aikaa ja vaivaa, sillä saimme siirrettyä hyväksi todettuja käytäntöjä kehittämishankkeeseemme. Käytäntöjä ei kuitenkaan kopioitu heidän toiminnastaan suoraan, vaan ne muokattiin toimintaamme sopiviksi.

Hankkeen edetessä sidosryhmien kanssa käytiin koulutustilaisuuksien lisäksi aktiivista vuoropuhelua sähköpostien, puheluiden ja keskustelujen kautta. Hankkeen aihepiiri oli ajankohtainen ja sen myötä koko työyhteisömme sai tietoa nuorten verkkokäyttäytymisestä sekä verkkoulottuvuuden mahdollisuuksista etsivässä nuorisotyössä. Tieto auttoi jokaista työntekijää ymmärtämään ajan muuttuvia trendejä, ja vastaamaan niihin omalta osaltaan.

Kirjoitin koko hankkeen ajan systemaattisesti hankepäiväkirjaa, joka auttoi todella paljon hahmottamaan, missä vaiheessa mennään, mikä asia vaatii tarkennusta tai mikä on toiminut todella hyvin. Päiväkirjan avulla oli helppoa palata aiemmin suunniteltuihin asioihin, tai ideoihin. Hankeprosessi ja sen toteutus oli minun ja työparini vastuulla. Koen, että sain hankkeen aikana erityisesti tukea työpariltani. On hienoa, että asioita pystyi miettimään monelta eri kantilta ja tarpomaan yhdessä hankeprosessissa välillä ilmenneiden hankaluuksien läpi sekä myös nauttimaan onnistumisista yhdessä.

Olen itse oppinut kehittämishankkeen kautta paljon. Ongelmanratkaisu-, organisointi- ja paineensietokyky on kasvanut tämän prosessin aikana. Jouduin arvioimaan ja refleктоimaan jatkuvasti omaa toimintaani niin hankkeen suunnittelussa kuin sen toteutuksessa. Tässä mielessä hankkeen prosessi on onnistuneesti kas-

vattanut minua ammatillisesti todella paljon. Kehittämishankkeella voidaankin tavoitella Toikon & Rantasen (2009, 114) mukaan toimijoiden omaa oppimista ja oman toiminnan kehittämistä. Asiantuntijan toiminta perustuu tutkittuun tietoon sekä kokemustietoon. Tietoa sovelletaan tilannekohtaisesti reflektoiden. Reflektiiviselle ammatillisuudelle on ominaista paitsi työntekijän jatkuva itsearviointi ja oppiminen, niin myös kyky joustavaan toimintaan niin asiakkaisiin kuin hankkeessa mukana oleviin toimijoihin nähden.

8.3 Tuotoksen arviointi

Hankkeeni tuotokseksi muodostui Mun Kesä blogipaja sekä sen aikana syntynyt nuorten kirjoittama blogi, jota voi käydä lukemassa osoitteessa: <http://munkesablogi.blogspot.fi/>. Blogiin julkaistiin nuorten tuotoksia unelmakartoista katuliitutaiteeseen sekä elokuva- ja kahvila arvostelut. Hankkeen tavoitteena ei ollut niinkään kattavan sisällön tuottaminen blogiin, vaan nuorten osallistaminen heille suunnitellun toiminnan kehittämiseen ja suunnitelman käytäntöön saattaminen.

Blogi toimi ikään kuin välineenä kehittämishankkeen alatavoitteen eli nuorten sosiaalisen vahvistamisen saavuttamiseksi. Hankkeeni kuvaus keskittyi hankeprosessin auki kirjoittamiseen, mutta olisi ollut todella mielenkiintoista keskittyä myös ryhmässä tapahtuneiden kohtaamisten ja ilmiöiden tutkimiseen. Yhteisöllisyyden kokemukset ja nuorissa tapahtuneet muutokset pajojen aikana olisivatkin mielenkiintoisia jatkotutkimuksen kohteita.

Hankkeeni toisena tuotoksena voidaan pitää uudenlaisen toiminnan luominen ja tavoittamisen menetelmien kehittäminen Turun kaupungin etsivään nuorisotyöhön. Ryhmäblogitoiminnan tavoitteeksi asetettiin hankkeen suunnitteluvaiheessa tavoittaa uusia, ilman palveluja olevia nuoria. Ryhmäblogitoimintaan osallistui

suurimmaksi osaksi jo etsivän nuorisotyön asiakkaina olevia nuoria, mutta blogitoiminnalla tavoitettiin myös uusia, etsivän nuorisotyön kohderyhmään kuuluvia nuoria.

Kaikki ryhmätoimintaan osallistuneet nuoret olivat kuitenkin juuri sitä kohderyhmää, joka on yksilöohjauksessa ilmaissut kokevansa yksinäisyyttä ja kaipaavansa muiden nuorten sekä aikuisten seuraa. Nuorilta saadun palautteen pohjalta voidaan ajatella, että näiden nuorten kohdalla toiminta oli heidän tarpeitaan vastaavaa ja sillä oli selkeästi tarve nuorten keskuudessa. Nuorten palautteista voi myöskin vetää sellaisen johtopäätöksen, että he kokivat heille suunnatun toiminnan suunnitteluun osallistumisen erittäin tärkeäksi, koska kokevat olevansa oman elämänsä ja vertaistensa asiantuntijoita.

Blogipajan lopuksi tehdyn fokusryhmähaastattelun pohjalta voidaan ajatella, että ilman palveluita olevia nuoria on todella vaikeaa tavoittaa, jos nuori ei ole itse motivoitunut tulemaan etsivän työn asiakkaaksi. Motivaatio ja halu pitää lähtea nuoresta itsestään. Itseäni eniten fokusryhmähaastattelun tuloksissa yllätti se, että nuoret kaipaavat vain mukavaa tilaa, jossa he voivat viettää aikaa ja johon he voivat tulla silloin kun kaipaavat niin muiden nuorten kuin aikuisienkin seuraa. Tässä ideassa ei ole mitään uutta, vain päinvastoin, se johtaa nuorisotyön juurille ja tavallisen nuorisotalon toimintaan.

Kehittämishankkeeni toimi innovatiivisena kokeiluna ja tienavaajana verkkomailman mahdollisuuksiin Turun kaupungin etsivässä nuorisotyössä. Ryhmäblogitoiminta oli myös ensimmäinen työmuoto ko. yksikössä, jossa käytettiin apuna verkkoa ja sen mahdollisuuksia. Hankkeen myötä saatiin tietoa siitä, miten verkko ja nimenomaa blogi toimii etsivän nuorisotyön kohderyhmän kanssa työskennellessä. Nuorilta saadun palautteen pohjalta on hyvä lähtea kehittämään toimintaa haluttuun ja vakinaisempaan suuntaan.

LÄHTEET

Aalto-Kallio, M.; Rouvinen-Wilenius, P.; Koskinen-Ollonqvist, P. & Nikula, T. 2011. Osallisuus osana tasa-arvoa. Teoksessa Rouvinen-Wilenius, Päivi & Koskinen-Ollonqvist, Pirjo (toim.) Tasa-arvo ja osallisuus väylä terveyteen -järjestöt suunnan näyttäjinä. Helsinki: Trio-Offset 49–71.

Ala-Kauhaluoma, M. 2000. Asiakastyön alkulähteillä. Helsinki: Kuntoutussäätiö.

Alanen, O. & Kotkavuori A. 2015. Välittämisen ammattilaiset. Vamoksen käsikirja etsivään nuorisotyöhön. Helsinki: Libris Oy

Anttila, P. 2007. Realistinen evaluaatio ja tuloksellinen kehittämistyö. Hamina: Akatiimi.

Auvinen - Tornberg, O. 2008. ”On sinusta kiinni, joudutko pataan vai pääsetkö leirinuotiolle”- Narratiivinen tutkimus etsivän nuorisotyön tekijöiden tarinoista työstään. Tampere: Tampereen yliopisto.

Halkola, U. 2009. Symboliset valokuvat terapeutin apuvälineenä. teoksessa Hakola, U., Mannermaa L., Koffet, T. & Kolu, L. Valokuvan terapeuttinen voima. Helsinki: Duodecim, 49-74.

Hautala, T.; Ojalehto, M. & Saarinen, J. 2012. Työelämää kehittämässä. Ammatikorkeakoulu projektimaisen kehittämisen kumppanina. Oppimateriaaleja 67. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 21.2.2016. <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522162625.pdf>.

Heikkilä, A.; Jokinen, P. & Nurmela, T. 2008. Tutkiva kehittäminen: avaimia tutkimus- ja kehittämishankkeisiin terveysalalla. Helsinki: WSOY.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hotanen, J.; Laine, R.O. & Pietiläinen, S. 2001 Benchmarking-opas: Opi hyviltä esikuvilta. Otamedia: Espoo.

Huttunen, T. 2014. Mitä on verkkonorisotyö? Teoksessa Lauha, H. & Tuuttila, L. (toim.) 2014. Verkko nuorisotyössä - Nuorisotyö verkossa. Helsinki: Paintek Pihlajamäki Oy. 15 – 20.

Huttunen, T.; Lauha, H.; Middeke, H. & Säilä, V. 2014. Nuorisotyö blogga. Helsinki: Paintek Pihlajamäki Oy.

Jotos - polku osallisuuteen. Lasten ja nuorten osallisuuden käsikirja 2009. Tampere: Tampereen kaupunki

Karjalainen, P. & Seppänen, M. 2011. Nuorisososiaalityö. Teoksessa Sosiaalityön käsikirja. Helsinki:Tietosanoma Oy, 161-163.

Kataja, J.; Jaakkola, T. & Liukkonen, J. 2011. Ryhmä liikkeelle. Toiminnallisia harjoituksia ryhmän kehittämiseksi. Jyväskylä:PS.Kustannus.

Laitila, M. 2010. Asiakkaan osallisuus mielenterveys- ja päihdetyössä. Fenomenografinen lähestymistapa. Hoitotieteen laitosa. terveystieteiden tiedekunta. Itä-Suomen yliopisto. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä. Kuopio. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Health Sciences 31.

Leckin, O. 2006. Laatu yrityksen menestystekijänä. Helsinki: Talentum.

Lindqvist, M. 2005. Sosiodraama matkana yhteisön kollektiiviseen alitajuntaan. Teoksessa Lindqvist, M.; Kopakkala, A.; Nieminen, S.; Sura, S. (toim); Tuomisto, M.; Eklund, K.; Janhunen, T.(toim); Tervämäki, P.; Tarkiainen, L.; Salomäki, J. & Partanen-Hertell, M. Miten käytän toiminnallisia menetelmiä? Psykodraaman ohjaajat kertovat. Pieksämäki: RT-Print Oy.

Lauha, H. & Tuuttila, L. 2014. Verkko nuorisotyössä-nuorisotyö verkossa. Helsinki: Paintek Pihlajamäki Oy.

Lauha, H. 2015. Verkko nuorten kokemana ja kertomana. Helsinki: Paintek Pihlajamäki Oy.

Linnossuo, O. 2003, Sosiaalinen ja toiminnallinen nuorisotyö. Teoksessa Linnossuo, O. (toim.) Sosiaalinen ja toiminnallisterapeuttinen työ nuorten kanssa. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Mäntyranta, T. & Kaila, M. Fokusryhmähaastattelu laadullisen tutkimuksen menetelmänä lääketieteessä. Duodecim 2008; 124(13): 1507 -13.

Nieminen, J. 2007. Vastavoiman hahmo – Nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) 2007. Nuorisotyötä on tehtävä – Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki:Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. 21-27.

Nuorisolaki (693/2010/7 b§.)

Puuronen, A. 2013. Etsivän katse. Etsivä nuorisotyö ammattina ja ammattialan kehittäminen-näkökulmia käytännön työstä. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusverkosto

Raivio, H. & Karjalainen, J. 2013. Osallisuuden rakentuminen 2010-luvun tavoite- ja toimintaohjelmissa. Teoksessa Era, Taina (toim.) Osallisuus-oikeutta vai pakkoa? Jyväskylä: Jyväskylän AMK 12-35

Ramstad, E. & Alasoini, T. (toim.) 2007. Työelämän tutkimusavusteinen kehittäminen Suomessa. Lähestymistapoja, menetelmiä, kokemuksia, tulevaisuuden, haasteita. Raportteja 53. Helsinki: Tykes & Työministeriö.

Renberg, S. 2015. etsivä nuorisotyöntekijä, Turun kaupunki. Haastattelu 6.10.2014.

Sahonen, P.; Vuorio, E.; Kivistö, H. & Knuutila, J. 2014. Asiakaslähtöisyys nuorten aikuisten hyvinvointipalvelujen kehittämisessä. Teoksessa Nieminen, Ari, Tarkiainen, Ari & Vuorio, Elina (toim.) 2014. Kokemustieto, hyvinvointi ja paikallisuus. Turun Ammattikorkeakoulu: Raportteja 177.192-210.

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI –henkilöstölle. Puheenvuoroja 72. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Tuomisto, M. 2005. Kuvaus eräästä psykodraamasta. Teoksessa Lindqvist, M.; Kopakkala, A.; Nieminen, S.; Sura, S. (toim); Tuomisto, M.; Eklund, K.; Janhunen, T. (toim); Tervämäki, P.; Tarkiainen, L.; Salomäki, J. & Partanen-Hertell, M. Miten käytän toiminnallisia menetelmiä? Psykodraaman ohjaajat kertovat. Pieksämäki: RT-Print Oy.

Turku 2015. Turun kaupungin strategia. Viitattu 15.1.2016 <http://www.turku.fi/strategia>.

Turku 2015. Strateginen ohjelma. Viitattu 15.01.2016 http://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/strategiset_ohjelmat.pdf.

Turku 2015. Pohjoisen Itämeren kiinnostavin kaupunki Turku 2029. Viitattu 15.01.2016 http://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/kaupunkistrategia2029_web.pdf.

Turku 2015. Turun kaupungin vapaa-aikatoimialan organisaatio. Viitattu 25.01.2016 <https://www.turku.fi/organisaatio/toimialat/vapaa-aikatoimiala>

Valokivi, H. 2008. Kansalainen asiakkaana: tutkimus vanhusten ja lainrikkajien osallisuudesta, oikeuksista ja velvollisuuksista. Väitöskirja. Acta Universitatis Tamperensis 1286. Tampere: Tampereen yliopisto. Vilkkä, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi

Kehittämissuunnitelman läpikäynti ja hyväksyttäminen työyhteisöllä

Muistio 15.1 2015

Paikka: Nuorten taide- ja toimintatalo Vimma

Paikalla: Hannele Norkooli, Terhi Kanerva, Ilona Varjonen, Sami Renberg, Katriina Väliaho

Hankkeen tavoite: suunnitella ja ideoida yhdessä nuorten kanssa ajankohtainen tavoittamisen menetelmä Turun kaupungin etsivään nuorisotyöhön.

Suunnitelma hankkeen toteutumisesta käytännössä:

- 1) Nuorten osallistaminen kehittämishankkeeseen toiminnallisten menetelmien kautta kevään 2015 aikana Vimman Olkkarissa.
- 2) Yhteistyökumppanit mukaan kehittämishankkeeseen: vertaisoppiminen ja hyvien käytäntöjen kerääminen. Koulutukset ja tutustumiskäynnit kevään 2015 aikana.
- 3) Lopullinen suunnitelma nuorten ideoiden pohjalta toteutettavasta menetelmästä toukokuussa 2015.
- 4) Menetelmän toteuttaminen kesällä 2015.
- 5) Palautteen kerääminen nuorilta puolistrukturoitu kysely ja haastattelut.
- 6) Lopullinen palaute: fokusryhmähaastattelu.
- 7) Haastattelun jälkeen tarvittava edelleen kehittäminen.

Ilona Varjonen ja Terhi Kanerva päävastuussa suunnitelma toteutumisesta ja kehittämishankkeen läpiviemisestä.

Dokumentointitavat:

- 1) Ilona kirjoittaa hankkeen vaiheista päiväkirjaa ja kirjoittaa ylös kehittämispalaverit, joita hankkeen aikana käydään.
- 2) Hanketta dokumentoidaan kuvien ja nuorten tuotosten muodossa.
- 3) Nuorilta saatu palaute lopullisesta menetelmästä kirjataan ylös ja puolistrukturoidut kyselyiden tulokset vedetään yhteen.
- 4) Fokusryhmähaastattelu nauhoitetaan.

MUN KESÄ - BLOGIPAJA

Tule mukaan tekemään Mun Kesä blogia! Blogipajassa jokainen tekee itselleen kivoimmalla tavalla tekstejä, kuvia tai muuta sellaista, mikä kuvastaa omia kesänviettofiiliksiä. Tuotoksia kerätään yhteen ja niitä voidaan julkaista (vain tekijän omalla luvalla) Mun Kesä blogissa.

Jos olet 15-29-vuotias, kiinnostunut blogi kirjoittamisesta, valokuvauksesta, piirtämisestä tai vaikka runojen kirjoittamisesta, niin Mun kesä – blogipajassa tyyli on vapaa!

Mun kesä – blogipajaa vetävät Ilona ja Terhi ja se pidetään keskiviikosta perjantaihin 8.7. - 10.7. klo 13:00 - 16:00 Nuorten taide- ja toimintatalo Vimmassa. Voit tulla mukaan joka päivä tai niinä päivinä kun sinulle parhaiten sopii! Voit käydä tutustumassa blogipohjaan osoitteessa munkesablogi.blogspot.fi Ilmoittaudu mukaan perjantaihin 3.7. mennessä joko

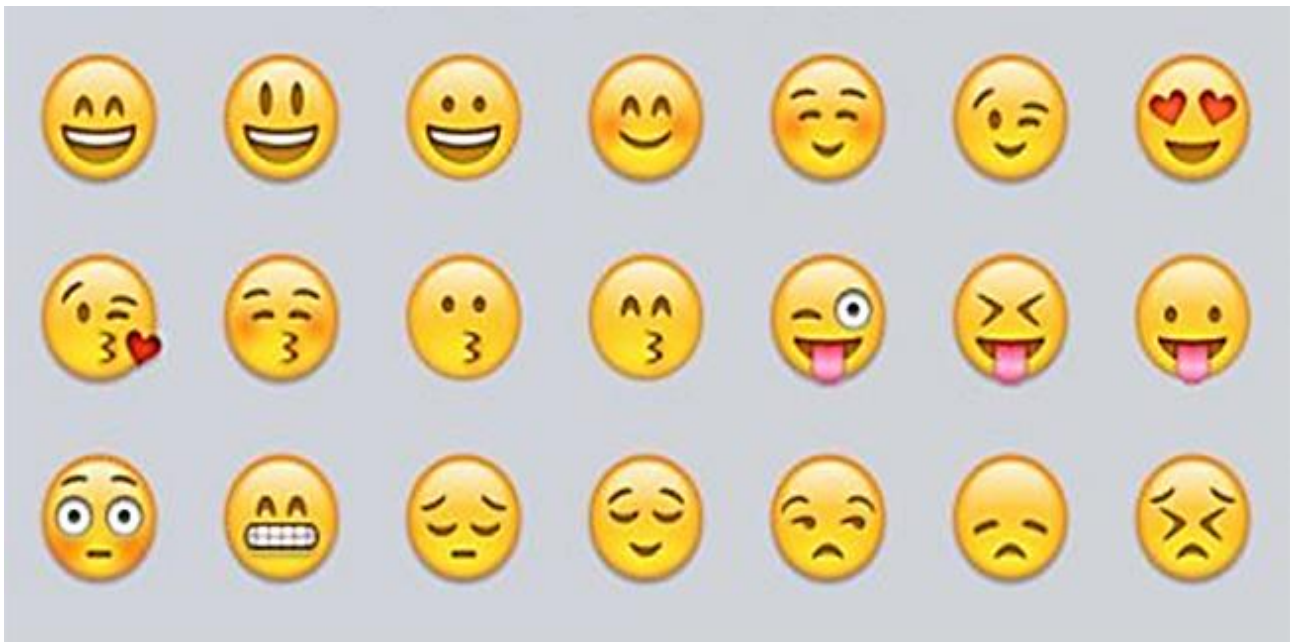
Ilonalle p. 050 501 4488 tai
Terhille p. 044 907 2965.

*terkuin,
Terhi & Ilona*

Palautelomake Mun Kesä- blogipajasta

Rastita blogipajaa parhaiten kuvaava hymiö ja kerro tähän, mikä sai sinut valitsemaan juuri sen?

Mikä pajassa oli hyvää, mikä asia taas olisi voinut olla paremmin?

Kiitos vastauksestasi, Ilona & Terhi